

Brüsszel, 2025. november 4.
(OR. en)

14899/25

ELARG 123
COWEB 132
COEST 778

FEDŐLAP

Küldi: az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató

Az átvétel dátuma: 2025. november 4.

Címzett: Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára

---

Biz. dok. sz.: COM(2025) 690 final

Tárgy: A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS
BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK
2025. évi közlemény az EU bővítési politikájáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2025) 690 final.

Melléklet: COM(2025) 690 final

Brüsszel, 2025.11.4.
COM(2025) 690 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

2025. évi közlemény az EU bővítési politikájáról

{SWD(2025) 750 final} - {SWD(2025) 751 final} - {SWD(2025) 752 final} -
{SWD(2025) 753 final} - {SWD(2025) 754 final} - {SWD(2025) 755 final} -
{SWD(2025) 756 final} - {SWD(2025) 757 final} - {SWD(2025) 758 final} -
{SWD(2025) 759 final}

2025. ÉVI KÖZLEMÉNY AZ EU BŐVÍTÉSI POLITIKÁJÁRÓL

I. BEVEZETÉS

A geopolitikai kihívások megerősítették Európa egységét a közös célokat illetően. Az egész kontinensen fokozták azt a meggyőződést, hogy az európaiaknak sokkal többet kell tenniük saját biztonságuk és jólétük védelme érdekében. Ez egyben az európai demokratikus értékek védelmét és az új globális biztonsági kihívások kezelését is jelenti. Mindez csak úgy valósítható meg sikeresen, ha szomszédainkkal együttműködve olyan erős, stabil, biztonságos és egységes Európát hozunk létre, amely közös demokratikus értékeken alapul. A mai világban a bővítési politika kulcsfontosságú geopolitikai eszköz, amely hozzájárul közös biztonságunkhoz, jólétünkhöz és védelmünkhöz. E globális átalakulásokkal jellemzett korszakban a bővítés közös értékeken és identitáson alapuló egységet teremt Európában, miközben olyan gazdasági, társadalmi és demokratikus modellt testesít meg, amely továbbra is inspiráló és vonzó.

A bővítési folyamat továbbra is **szigorú, méltányos és érdemek szerinti**, és az egyes bővítési országok által elért objektív előrehaladáson alapul. A bővítés megújult lendülete nagy elvárásokat támaszt a reformok terén. A tagjelölt országoknak sok munkát igénylő és tartós reformokat kell végrehajtaniuk, biztosítva gazdaságaik, intézményeik, demokratikus rendszereik és társadalmi tartós átalakulását az Európai Unió demokratikus normáihoz és értékeihez való teljes körű alkalmazkodás érdekében. Ehhez a jogállamiság és az alapvető jogok tiszteletben tartásának, valamint az EU geopolitikai irányultsága egyértelmű követésének kell társulnia. Ennek érdekében a bővítési országok vezetőinek gyökeres változásokat kell véghez vinniük, bizalmat kell építeniük, és elő kell mozdítaniuk a társadalmon átívelő konszenzust.

Az EU-nak ugyanakkor segítenie kell a bővítési országokat abban, hogy megfeleljenek a tagság valamennyi kritériumának. Ezért támogatja az intézmények megerősítését, a demokratikus kormányzást és a közigazgatási reformokat. Emellett fokozta a **fokozatos integrációt** azáltal, hogy szorosabb kapcsolatokat teremtett az EU, valamint a tagjelölt országok és a potenciális tagjelölt országok között, többek között a növekedési tervek¹ révén, és azáltal, hogy lehetővé tette számukra, hogy az uniós tagság megszerzése előtt részt vegyenek bizonyos szakpolitikákban és programokban. Ez azt is jelenti, hogy a fokozatos integráció előnyeit a reformok üteméhez kell igazítani, például a jogállamiság, az alapvető jogok, a demokrácia és általában véve a csatlakozási folyamat alapjainak tiszteletben tartásához, ugyanakkor a közös kül- és biztonságpolitikához (KKBP) való igazodáshoz is.

Az **elmúlt évben jelentős előrelépések** történtek. A leggyorsabban haladó országok által az uniós csatlakozás kapcsán elért előrehaladás azt mutatja, hogy a reformok megtérülnek. Ez erős motivációként kell, hogy szolgáljon a folyamatban részt vevő valamennyi ország számára.

Minden egy bővítés erősebbé tette Uniónkat. Ez a siker a felkészültségtől függ. Miközben a jövőbeli tagállamoknak fel kell készülniük a tagsággal járó kötelezettségekre, az EU-nak is alkalmazkodnia kell egy nagyobb család befogadásához. Mind a tagállamokban, mind a bővítési országokban fokozzák a tájékoztatási és kommunikációs erőfeszítéseket, hogy megvitassák a polgárokkal a bővítés előnyeit és kihívásait.

---

¹ A Nyugat-Balkánra és Moldovára vonatkozó növekedési tervek és az Ukrajna-eszköz.

II. EGY NAGYOBB UNIÓ FELÉ

2010–2014 óta ez az első bizottsági megbízatás, amelynek keretében – tekintettel arra, hogy egyes tagjelölt országok esetében felgyorsul a folyamat – a bővítés reális lehetőség. Montenegró és Albánia már kinyilvánította azon **törekvését**, hogy 2026-ig, illetve 2027-ig **lezárja a csatlakozási tárgyalásokat**. Szerbia, Moldova és Ukrajna a közelmúltban szintén bejelentette a csatlakozási tárgyalások lezárásának tervezett időpontját. Ez bizonyítja ambíciójukat, és a Bizottság elkötelezett amellett, hogy támogassa ezen országokat az uniós tagság követelményeinek teljesítésében, egy továbbra is a saját érdek elvén alapuló csatlakozási folyamat keretében.

Az EU-nak ugyancsak készen kell állnia. A Bizottság ezért a **bővítést megelőző szakpolitikai felülvizsgálatokon és reformokon** dolgozik, amelyek a bővítésnek a kulcsfontosságú szakpolitikai területekre gyakorolt hatását értékelik.

A következő **többéves pénzügyi keretre** (2028–2034) vonatkozó javaslatában² a Bizottság megerősíti, hogy a bővítés politikai és geostratégiai szükségszerűség. A javaslat továbbá kimondja, hogy az Unió mélyen elkötelezett az iránt, hogy az érdeken alapuló folyamatot maradéktalanul tiszteletben tartva együttműködjön a tagjelölt országokkal vagy potenciális tagjelöltekkel a csatlakozásra való felkészülés érdekében, attól a szilárd meggyőződéstől vezérelve, hogy azok jövője az Európai Unióban van. Az új Globális Európa eszköz alapvető pénzügyi és szakpolitikai alapú támogatást nyújt majd, hogy segítse a tagjelölt országok vagy potenciális tagjelöltek előrehaladását ebben a folyamatban.

Az EU 2020-ban felülvizsgálta bővítési módszertanát, és az EU alapelveit és értékeit határozottan a csatlakozási folyamat középpontjába helyezte. A módszertan akkor hoz eredményeket, ha a tagjelölt országok haladnak az EU-val kapcsolatos reformok terén, és továbbra is a csatlakozási folyamat alapvető elemeire összpontosítanak, valamint amikor a tagállamok erre válaszul meghozzák a tárgyalások előremozdításához szükséges döntéseket. A csatlakozást követő időszakban a meglévő uniós vívmányok mellett a **csatlakozási szerződések** biztosítják azt az eszközt, amely biztosítja e pozitív dinamika fenntartását. A jövőbeli csatlakozási szerződéseknek erősebb biztosítékokat kell tartalmazniuk ahhoz, hogy ne történjen visszaesés a csatlakozási tárgyalások során tett kötelezettségvállalások terén, valamint követelményeket kell előírniuk az új tagállamok számára, hogy továbbra is őrizzék meg és tegyék visszafordíthatatlanná a jogállamiság terén elért eredményeiket.

III. A BŐVÍTÉSI ORSZÁGOK AZ EU CSATLAKOZÁS FELÉ VEZETŐ ÚTON

III.1. A FŐ FEJLEMÉNYEK ÁTTEKINTÉSE

A bővítési folyamat jelenleg gyorsabban halad, mint az elmúlt 15 évben. 2024 eleje óta 11 kormányközi konferenciára került sor, öt Albániával, négy Montenegróval, egy-egy pedig Ukrajnával és Moldovával.

A montenegrói hatóságok folyamatos politikai elkötelezettsége az európai integráció stratégiai célja mellett kézzelfogható eredményeket hozott a szükséges reformok végrehajtása és az ország uniós csatlakozás felé vezető úton való előrehaladása terén. **Montenegróval** mind a 33 átvilágított tárgyalási fejezetet megnyitották, hét fejezetet pedig ideiglenesen lezártak. A legutóbbi jelentés óta két kormányközi konferenciára került sor, amelyek

---

² COM(2025) 570 final.

ideiglenesen négy új fejezetet zártak le³, mivel Montenegró teljesítette a tárgyalási zárókritériumokat. Ezzel Montenegró az uniós csatlakozási folyamatban a legelőrehaladottabb ország lett. Az EU stratégiai irányvonalának határozott fenntartása továbbra is kulcsfontosságú a további előrelépéshez.

A 2024. október 15-én tartott kormányközi konferenciát követően, amely megnyitotta az 1. témakörrel (alapkérdések) szülő csatlakozási tárgyalásokat, az **Albániával** folytatott csatlakozási tárgyalások példátlan lendületet kaptak, további négy kormányközi konferencia pedig öt témakörrel szülő tárgyalások megnyitásához vezetett. Ez egyértelműen tükrözi Albánia szilárd politikai elkötelezettségét. Albánia előrehaladást ért el az „alapkérdések” témakört érintő reformok, többek között az átfogó igazságügyi reform és az átvilágítási folyamat első szakaszának lezárása terén, valamint a Korrupció és Szervezett Bűnözés Elleni Szakosított Struktúra további eredményeket ért el a korrupcióellenes ügyek, a szervezett bűnözéssel szembeni aktív nemzetközi együttműködés és a pénzügyi nyomozások kapacitásépítése terén. Elfogadták a nemzeti kisebbségekről és a személyes adatok védelméről szóló kulcsfontosságú jogszabályokat. A csatlakozási tárgyalási folyamat jelenlegi lendületének az EU-val kapcsolatos reformok további felgyorsításához kell vezetnie, különösen a tömegtájékoztatás szabadsága, az igazságügyi reformok folyamatos végrehajtása, a szervezett bűnözés, az illegális kábítószer-előállítás és -kereskedelem, valamint a (különösen a magas szinten elkövetett) korrupció elleni küzdelem terén elért további eredmények tekintetében. Emellett továbbra is fontos az alapvető jogok – többek között a nemek közötti egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség, a gyermekek jogai és a tulajdonhoz való jog – előmozdítása, amelyet inkluzív és konstruktív politikai párbeszéd támogat.

Az uniós vívmányok technikai vizsgálata (átvilágítás) **Ukrajnával és Moldovával** idén ősszel zárult le. A Bizottság benyújtotta a Tanácsnak a két országra vonatkozó, az 1. (alapkérdések), a 2. (belső piac), a 3. (versenyképesség és inkluzív növekedés) és a 6. (külső kapcsolatok) témakörrel kapcsolatos átvilágítási jelentéseket. 2025 májusában Ukrajna és Moldova ütemterveket fogadott el a jogállamiságra, a közigazgatásra és a demokratikus intézmények működésére vonatkozóan, Ukrajna emellett a nemzeti kisebbségekre vonatkozó cselekvési tervet fogadott el az átvilágítási jelentések iránymutatásával összhangban. Elengedhetetlen a jogállamiság területén a korrupcióellenes intézkedések végrehajtása iránti határozott elkötelezettség fenntartása, ideértve a korrupció elleni küzdelmet is. A Bizottság emlékeztet arra az értékelésére, hogy az alapkérdésekkel, a belső piaccal és a külkapcsolatokkal foglalkozó témakörök készen állnak a megnyitásra.

Az Oroszország agressziós háborúja által okozott kihívások közepette **Ukrajna** bizonyította határozott elkötelezettségét az uniós tagság felé vezető út mellett, haladást elérve a kulcsfontosságú reformok terén, miközben további és folyamatos előrelépésre van szükség a korrupció elleni küzdelemben. Az Ukrajna-terv központi szerepet játszott a reformok irányításában és az EU vívmányaihoz való igazodás előmozdításában, bizonyítva a feltételrendszer kivételes körülmények közötti rezilienciáját. A már megtett lépések (a korrupcióellenes intézkedések megerősítésétől a közigazgatás javításáig) megteremtik a helyreállítás alapjait, és teret nyitnak a magánszektor nagyobb mértékű bevonása előtt. Alapvető fontosságú e lendület fenntartása és a visszaesés kockázatának megelőzése, különösen a korrupció elleni küzdelem terén. Jelentős előrelépés történt az egységes piacba való fokozatos integráció terén is, amely már most is közelebb hozta Ukrajnát az EU-hoz.

---

³ 5. fejezet (közbeszerzés), 7. fejezet (szellemi tulajdonjog), 10. fejezet (információs társadalom és média) és 20. fejezet (vállalkozás- és iparpolitika).

2026. január 1-jén hatályba lép az Ukrajnára vonatkozó első belső piaci elbánásról szóló határozat, amely a belföldi díjszabás szerinti barangolásról szól.

Moldova gyorsított ütemben haladt előre a csatlakozás felé vezető úton, és jelentősen elmélyítette együttműködését az EU-val a folyamatos hibrid fenyegetések, valamint az ország és az uniós csatlakozás destabilizálására irányuló kísérletek ellenére. Moldovának az uniós csatlakozás iránti szilárd elkötelezettségét a 2025. szeptember 28-i parlamenti választások is megerősítették, amelyek eredményeként a többség határozottan elkötelezte magát az ország uniós csatlakozásának előmozdítása mellett. A 2025. július 4-én tartott első EU–Moldova csúcstalálkozó az együttműködés és integráció új szintjét nyitotta meg. Ezzel párhuzamosan konkrét lépések történtek Moldova az egységes piac kulcsfontosságú területeibe, többek között a belföldi díjszabás szerinti barangolás területébe 2026. január 1-jén történő fokozatos integrálása érdekében.

Szerbiával a 35 tárgyalási fejezetből 22-t nyitottak meg, amelyek közül kettőt ideiglenesen lezártak. Az utolsó megnyitott témakör 2021 decemberében a 4. témakör, a zöld menetrend és a fenntartható konnektivitás volt. A hatóságok továbbra is úgy nyilatkoznak, hogy az uniós tagság stratégiai céljuk, de a reformok végrehajtásának tényleges üteme jelentősen lelassult. Szerbiának hiteles reformokat kell végrehajtania minden területen, legfőképpen a csatlakozási folyamat alapkérdéseinek területén, valamint az uniós vívmányokhoz történő igazodás felgyorsítása terén, beleértve a közös kül- és biztonságpolitikához (KKBP) való fokozatos és erőteljesebb igazodást is. Szerbiának emellett sokkal nagyobb felelősséget kell vállalnia a Szerbia uniós csatlakozási folyamatáról szóló proaktív és objektívebb kommunikációért, és kerülnie kell az EU-ellenes retorikát. A szerb társadalom polarizációja a 2024 novembere óta Szerbiában zajló tömeges diák- és polgári tüntetések közepette tovább mélyült, ami a polgárok csalódottságát tükrözi a korrupció, az elszámoltathatóság és az átláthatóság hiánya, valamint a tüntetőkkel szembeni túlzott erőszak alkalmazása és a civil társadalomra gyakorolt nyomás miatt.

Az EU közvetítésével zajló párbeszéd keretében mind Szerbiával, mind pedig Koszovóval szemben elvárás, hogy végrehajtsa a kapcsolatok normalizálása felé vezető útról szóló megállapodásból és annak végrehajtási mellékletéből, valamint a korábbi, párbeszédekről szóló megállapodásokból eredő kötelezettségeit. Az EU közvetítésével zajló párbeszéd célja az együttműködés előmozdítása, az uniós csatlakozás terén történő előrelépés és az emberek életének javítása.

Észak-Macedónia kötelezettséget vállalt alkotmányának módosítására, hogy az az állam határain belül élő, más, a Tanács 2022. júliusi következtetéseiben említettek nemzetiséghez tartozó állampolgárokról (pl. bolgárok) is említést tegyen. Ezeket a módosításokat még nem fogadták el. A hatóságok folytatták a jogállamiságra, a közigazgatási reformra és a demokratikus intézmények működésére vonatkozó ütemtervek, valamint a kisebbségek védelméről szóló cselekvési terv kidolgozását. Észak-Macedóniának fokoznia kell a jogállamiság fenntartására irányuló erőfeszítéseit, különösen a bírói kar függetlenségének és feddhetetlenségének megőrzése, valamint a korrupció elleni küzdelem fokozása révén.

Bosznia-Hercegovinának a kormánykoalíció felbomlásával politikai feszültségekkel kellett szembenéznie, és a jelentéstételi időszakban patthelyzetbe került a reformok terén. A parlament elfogadta az adatvédelemről és a határellenőrzésről szóló jogszabályokat, és aláírta a Frontex jogállásról szóló megállapodását. Bosznia-Hercegovina 2025 szeptemberében jóváhagyás céljából benyújtotta reformprogramját a Bizottságnak. A Boszniai Szerb Köztársaság olyan törvényeket fogadott el, amelyek aláássák az alkotmányos rendet és a jogrendet, valamint az állami intézmények működését. Ezeket a törvényeket az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezte. Egy a fellebbezés során megerősített ítéletet

követően a Boszniai Szerb Köztársaság elnökét felmentették hivatalából, és november 23-ra előrehozott választásokat terveznek. Októberben a Boszniai Szerb Köztársaság nemzetgyűlése a választásokig megbízott elnököt nevezett ki, megszüntette a hivatalban lévő elnök mandátumát, és megsemmisített hat, korábban alkotmányellenesnek nyilvánított törvényt a politikai helyzet enyhítése érdekében. Az országnak megfelelő lépéseket kell tennie az első kormányközi konferencia megtartásához, kezdve az igazságügyi reformról szóló törvények elfogadásával és a főtárgyaló kinevezésével. Bosznia-Hercegovinának sürgősen véglegesítenie kell a függőben lévő alkotmányos és választójogi reformokat. Az állami intézmények funkcionalitást és megkülönböztetésmentességet biztosító reformjára a közelgő csatlakozási tárgyalások keretében kerül sor.

Koszovó* továbbra is elkötelezett maradt az uniós csatlakozás mellett, amelynek társadalmi támogatottsága magas szintű. Az EU napirendje terén elért haladást azonban hátráltatta a megosztó belpolitika, és megtorpant, mert a közgyűlés a februári parlamenti választások előtti időszakban lelassította tevékenységét, majd az azt követő elhúzódó politikai patthelyzet miatt. A Bizottság megtette az első lépéseket a 2025 májusában hatályban lévő intézkedések fokozatos megszüntetése érdekében. A következő lépések továbbra is a tartós északi dezescalációtól függenek. A Bizottság szándéka, hogy tovább enyhítse ezeket az intézkedéseket, feltéve, hogy a helyhatósági választások után rendben zajlik a helyi kormányzás átadása északon, és a dezescaláció tartósnak bizonyul.

Az EU közvetítésével zajló párbeszéd keretében mind Koszovóval, mind pedig Szerbiával szemben elvárás, hogy végrehajtsa a kapcsolatok normalizálása felé vezető útról szóló megállapodásból és annak végrehajtási mellékletéből, valamint a korábbi, párbeszédekről szóló megállapodásokból eredő kötelezettségeit. Az EU közvetítésével zajló párbeszéd célja az együttműködés előmozdítása, az uniós csatlakozás terén történő előrelépés és az emberek életének javítása. Koszovónak – a párbeszédre vonatkozó kötelezettségeivel is összhangban – hosszú távú megoldásokat kell találnia arra, hogy valamennyi közösség hozzáférjen az alapvető közszolgáltatásokhoz.

Törökország tagjelölt ország és az EU kulcsfontosságú partnere. Az Európai Tanács 2024. áprilisi következtetéseivel⁴ összhangban az EU fokozatos, arányos és visszafordítható módon folytatta az EU és Törökország közötti kapcsolatok előmozdítását. Amint azt a Tanács 2024. decemberében ismételten hangsúlyozta⁵, az Európai Uniónak stratégiai érdeke, hogy a Földközi-tenger keleti térsége stabil és biztonságos legyen, és hogy együttműködő és kölcsönösen előnyös kapcsolatot építsen ki Törökországgal. Az EU különös jelentőséget tulajdonít a ciprusi rendezési tárgyalások újraindításának és előrehaladásának, ami az EU és Törökország közötti együttműködést is szorosabbra fűzheti. Törökországnak tiszteletben kell tartania a nemzetközi jogot, a jószomszédi kapcsolatokat és az uniós tagállamok szuverenitását. Az EU és Törökország – többek között a 2025. októberében tartott régióközi biztonsági és konnektivitási miniszteri konferencia keretében – tárgyalásokat folytatott közös érdeklődésre számot tartó kérdések kapcsán, beleértve a vámunió végrehajtását, gazdasági kérdéseket, a migrációkezelést, a zöld és digitális átállást, az éghajlatváltozást, a regionális fejleményekre összpontosító kül- és biztonságpolitikát, valamint a konnektivitást. Az EU-nak stratégiai érdeke, hogy reziliens és hatékony közlekedési, energetikai és digitális összeköttetéseket alakítson ki, amelyek Közép-Ázsiát összekapcsolják a Dél-Kaukázussal, majd azt követően az EU-val. Az elmúlt évben – a vonatkozó tanácsi következtetésekkel

* Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244/1999 sz. ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

⁴ EUCO 12/24.

⁵ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16983-2024-INIT/hu/pdf>.

összhangban – magas szintű párbeszédre került sor a gazdaság, a kereskedelem, a migráció, a biztonság és az éghajlat témájában. Ugyanakkor továbbra is komoly aggodalomra ad okot a demokratikus normáknak, a jogállamiságnak, az igazságszolgáltatás függetlenségének és az alapvető jogok tiszteletben tartásának folyamatos gyengítése. 2025 eleje óta számos jogi eljárás indult, illetve letartóztatás és vádemelés történt választott tisztviselőkkel, ellenzéki szereplőkkel és pártokkal, politikai aktivistákkal, a civil társadalom és az üzleti élet képviselőivel, újságírókkal és másokkal szemben, ami kérdéseket vetett fel azzal kapcsolatban, hogy Törökország tiszteletben tartja-e a demokratikus értékeket. A jogállamiságról szóló párbeszéd az EU és Törökország közötti kapcsolatok szerves részét képezi, és folytatódni fog az ezen aggasztó fejlemények kezelésére irányuló egyeztetés.

Grúziával kapcsolatban az Európai Tanács⁶ 2024 júniusában és októberében arra a következtetésre jutott, hogy a grúz hatóságok intézkedései veszélyeztetik az ország uniós csatlakozását, és *de facto* megállították a csatlakozási folyamatot. 2024 decemberében az Európai Tanács sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy a grúz kormány 2028-ig felfüggesztette az ország uniós csatlakozási folyamatát. Azóta a helyzet jelentősen tovább romlott. Grúziában súlyos demokratikus visszacsúszás következett be, a jogállamiság gyors eróziójával és az alapvető jogok súlyos korlátozásával. Éles ellentétben állnak az uniós értékekkel és az uniós tagjelölt országoktól elvárt intézkedésekkel a hatóságok rendszerszintű és szisztematikus elnyomó intézkedései – beleértve a civil társadalmi teret és az alapvető jogokat korlátozó jogszabályokat, a független média működését és az LMBTIQ-személyeket célzó jogszabályokat, a bűnüldöző hatóságok által teljes büntetlenség mellett alkalmazott, túlzott mértékű erőszakot és az EU-val szemben ellenséges retorikát. Emellett jelentős visszalépés történt a tagjelölt státuszra vonatkozó bizottsági ajánlásban meghatározott kilenc intézkedés terén, ami még távolabb sodorta az országot az uniós tagságtól. A jogállamiság fenntartására létrehozott intézményeket pártpolitikai célokra használták fel, aláásva ezzel azok integritását. A hatóságok nem tettek lépéseket annak érdekében, hogy visszafordítsák az intézkedések irányát, és visszaállítsák az országot az EU felé vezető útra. Közvetlen támadást jelent a demokratikus pluralizmus ellen az ellenzék vezető személyiségeinek bebörtönzése, valamint a kormányzó párt azon szándékának bejelentése, hogy betilt egyes ellenzéki pártokat és velük kapcsolatban álló személyeket.

Albánia, Montenegró, Észak-Macedónia és Bosznia-Hercegovina továbbra is teljes mértékben igazodott az **EU közös kül- és biztonságpolitikájához**. A szankciók foganatosítása Bosznia-Hercegovinában továbbra is kihívást jelent, és az ország várhatóan tovább fogja erősíteni a korlátozó intézkedések végrehajtására és érvényesítésére irányuló kapacitását. Koszovó fenntartotta a KKBP-hez való önkéntes igazodását és az uniós korlátozó intézkedések végrehajtását, jelezve az uniós értékek iránti egyértelmű elkötelezettségét, amit az EU többször is üdvözölt. Az EU–Koszovó stabilizációs és társulási megállapodás keretében Koszovónak a közös kül- és biztonságpolitikához való konvergenciájáról szóló jelentés céljából a Bizottság a jövő évtől külön 31. fejezetet vezet be. Ukrajna és Moldova általános igazodási aránya továbbra is rendkívül magas.

Szerbia KKBP-hez való igazodásának aránya változatlanul alacsony. Szerbia folytatta az együttműködést az EU-val a szankciók kijátszása kapcsán, de az uniós tagság felé vezető úton való előrelépés érdekében jelentős mértékben javítania kell az igazodási arányát. Az orosz állampolgárok EU-ba való vízummentes utazáshoz való jogának gyorsított megszerzése a szerb állampolgárság számukra történő megadásával potenciális biztonsági kockázatokat jelent az EU számára. **Grúzia** KKBP-hez való igazodásának aránya csökkent, és továbbra is alacsony. A közös kiemelt fontosságú és gazdasági szempontból kritikus áruk újrakivitele

---

⁶ EUCO 15/24; EUCO 25/24.

továbbra is aggodalomra ad okot. A Grúziából különböző oroszországi célállomásokra érkező járatok száma tovább nőtt. Grúziának fokoznia kell együttműködési erőfeszítéseit annak megakadályozása érdekében, hogy területét és/vagy a Grúziában bejegyzett jogalanyokat az uniós korlátozó intézkedések kijátszására használják fel. **Törökország** nem tett előrelépést a KKBP-hez való igazodás terén; a jelentéstételi időszakban továbbra is nagyon alacsony volt az arány. Törökország együttműködik az EU-val annak érdekében, hogy megszüntesse az Oroszországgal szembeni uniós szankciók kijátszását, és már elért eredményeket, ezért a kormányt arra ösztönzik, hogy folytassa és fokozza ezt az együttműködést. Azokkal a tagjelölt országokkal szemben, amelyek még nem tették meg, az az elvárás, hogy tartsák szem előtt kötelezettségvállalásukat és fokozatosan javítsák az uniós KKBP-hez (pl. a korlátozó intézkedésekhez) történő igazodást, összhangban a vonatkozó tárgyalási keretükkel, valamint hogy tartózkodjanak az olyan fellépésektől és nyilatkozatoktól, amelyek ellentétesek az EU külpolitikai álláspontjaival.

III.2. A CSATLAKOZÁSI FOLYAMAT ALAPKÉRDÉSEI

Az uniós csatlakozási folyamat az EU értékeit és alapelveit tükröző „alapkérdései” a **jogállamiságot, az alapvető jogokat, a demokratikus intézmények működését, a közigazgatási reformot és a gazdasági kritériumokat** fedik le. Az alapkérdésekkel kapcsolatos hiteles reformok és visszafordíthatatlan eredmények elengedhetetlenek ahhoz, hogy az emberek a törvény előtt és a törvény által egyenlőek legyenek, és hogy a gyakorlatban is élvezhessék alapvető jogukat. Az e területeken elért eredmények megszilárdítása nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a bővítési országok előrelépést érjenek el a csatlakozás felé vezető úton. A jogállamiság és a jó kormányzás jogbiztonságot nyújtanak, és a versenyképesség fellendítésének, valamint a közvetlen külföldi befektetések, a társadalmi-gazdasági fejlődés és a jólét feltételei megteremtésének is az alapjai. Az uniós vívmányoknak való megfelelés szempontjából nagyon fontos továbbá, hogy stabil intézmények működjenek valamennyi szakpolitikai területen, pl. ilyen intézmények kezeljék az uniós pénzeket (amelyek jelentősek). Továbbra is fontos annak biztosítása, hogy a bővítési országok megbízható hivatalos statisztikákat gyűjtsenek.

Az elmúlt évben az alapkérdésekhez kapcsolódó reformok terén különösen Montenegróban, Albániában, Moldovában és Ukrajnában történt előrelépés. Éles ellentétben ezzel, Grúziában az alapkérdések terén drasztikus romlás következett be.

2025-ben, akár csak 2024-ben, az EU tagállamai mellett négy tagjelölt ország – Albánia, Észak-Macedónia, Montenegró és Szerbia – szerepel a jogállamisági jelentésben⁷. Ez a fokozatos integráció egyik eleme is, amelynek célja, hogy a csatlakozás előtt és után szilárdan és visszafordíthatatlanul megerősítsék a demokráciát és a jogállamiságot a bővítési országokban. A gyakorlat kiegészíti a bővítési jelentéseket, amelyek átfogóan lefedik a demokratikus intézmények működésének valamennyi aspektusát, a jogállamiságot és az alapvető jogokat, valamint az uniós vívmányok valamennyi fejezetét.

A demokratikus intézmények működése

A stabil és szilárd **demokratikus intézmények** továbbra is központi szerepet töltenek be a csatlakozási folyamatban, és létfontosságúak a politikai stabilitás szempontjából. A polarizációval, a korlátozott parlamenti felügyelettel és a nyilvános konzultációs keretek gyenge végrehajtásával kapcsolatos kérdések továbbra is akadályozták a demokratikus folyamatokat számos bővítési országban. Grúziában jelentősen romlott a demokrácia

---

⁷ COM(2025) 900 final.

helyzete, a demokrácia megfelelő működéséhez elengedhetetlen intézmények és szervek nem voltak pártatlanok és függetlenek. A választási folyamatok összességében több országban is békésen, valódi verseny mellett és szakszerűen zajlottak. Számos országban azonban jelentős reformokra van szükség az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet/Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala és a Velencei Bizottság függőben lévő ajánlásainak teljesítése, különösen a választási folyamatokba vetett közbizalom javítása érdekében. Grúziában a 2024. októberi országgyűlési és a 2025. októberi helyhatósági választásokat nagy fokú polarizáció és demokratikus visszacsúszás jellemezte, a jelentések megfélemlítésekről, kényszerítésekről és a szavazókra gyakorolt nyomásról számoltak be, ami aggályokat vet fel azzal kapcsolatban, hogy az emberek szabadon alakíthatták-e ki véleményüket és szavazhattak-e a megtorlástól való félelem nélkül. Moldova módosította jogi keretét a választásokba való külföldi beavatkozás és a választási korrupció elleni küzdelem érdekében; továbbra is fontos, hogy folytassák a választásokra vonatkozó jogszabályok európai normákhoz való igazításának véglegesítését.

Bár számos ország rendelkezik olyan jogi kerettel, amely kedvező környezetet biztosít a **civil társadalom** számára, a végrehajtással kapcsolatos kihívások tartós problémákhoz vezettek, különösen a nemzeti hatóságoktól származó korlátozott finanszírozással és az érdemi konzultációkkal kapcsolatban. Emellett egyes országokban korlátozó jogszabályok bevezetése, valamint a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perek alkalmazása komoly aggályokat vet fel a civil társadalmi tér szűkülésével kapcsolatban. Grúziában az aktivistákkal, a civil társadalommal és a független médiával szemben elfogadott és végrehajtott korlátozó törvények veszélyeztetik a demokratikus alapok fennmaradását, és példa nélküliek a tagjelölt országok körében. Hasonlóképpen, a grúziai demonstrációkkal összefüggésben alkalmazott letartóztatások és egyéb kényszerítő intézkedések visszatartó hatást gyakorolnak a civil társadalomra, amit többek között magas rangú tisztviselők által elkövetett szóbeli támadások és lejárató kampányok súlyosbítanak. Törökországban a civil társadalmi tér tovább szűkült a hatóságok folyamatos igazságügyi és közigazgatási nyomása miatt. Ennek ellenére egyes országokban biztató fejlemények is történtek, többek között Észak-Macedóniában létrehozták a kormány és a civil társadalom közötti együttműködési tanácsot, Ukrajnában pedig három törvényt fogadtak el a polgárok és a civil társadalmi szervezetek bevonásának és a velük folytatott konzultációnak a megerősítése érdekében.

Közigazgatási reform

A **közigazgatási reformokra** vonatkozó ajánlások végrehajtása terén összességében korlátozott az előrehaladás. Bár a tagjelölt országok készen állnak a szükséges stratégiai keretek és szakpolitikai tervezési eszközök elfogadására, a végrehajtás lemaradásban van. A mögöttes tényezők közé tartozik a közigazgatási kapacitás hiánya, a közigazgatási kultúra megváltoztatásának szükségessége a reform hosszú távú fenntartása érdekében, valamint az elégtelen politikai felelősségvállalás. A közszolgálat átpolitizálása továbbra is alapvető kihívást jelent az emberierőforrás-menedzsment tekintetében. Előrelépésre van szükség az elszámoltathatóság kultúrájának biztosítása érdekében, mivel az olyan kulcsfontosságú intézmények, mint a nemzeti parlamentek vagy a legfőbb ellenőrző hivatalok nem használják ki teljes mértékben a bennük rejlő lehetőségeket a kormányok feletti, a közigazgatás terén végzett ellenőrzés gyakorlása terén.

Valamennyi ország kialakította az **államháztartási gazdálkodás** hiteles és releváns stratégiai keretét. Az előrehaladás továbbra is olyan kulcsfontosságú szempontokra korlátozódik, mint a független költségvetési tanácsok és a költségvetési fegyelem és az adóbevételek nyomom követésére szolgáló rendszerek létrehozása, a közberuházások irányítása, valamint a stratégiai tervezésnek a középtávú költségvetési keretekkel való összekapcsolása.

Igazságszolgáltatás és alapvető jogok

A bővítési országok többsége ágazati reformok végrehajtása révén folytatta az **igazságszolgáltatásának** működésébe történő beruházásokat. E reformok hatása azonban vegyes képet mutat. Albániában, Ukrajnában és Moldovában tovább erősödött a függetlenség és az elszámoltathatóság, többek között az átvilágítási folyamatok révén, valamint javult ezen országok vezető testületeinek érdemeken alapuló és átlátható kinevezése és működése. Montenegróban a reformok 2024. évi intenzív szakaszát követően a bírói kar függetlenségét, pártatlanságát és elszámoltathatóságát garantáló, továbbfejlesztett jogi keret végrehajtása kezdeti pozitív eredményeket hozott. Ezzel párhuzamosan Törökországban és bizonyos mértékig Szerbiában a jogtalan befolyásolás és az igazságszolgáltatás függetlenségének korlátozására irányuló kísérletek aláásták a jogállamiságot és a demokráciát. Grúziában a jogi változások súlyosan aláásták a bírói hatalom függetlenségét és feddhetetlenségét, súlyosbítva a bíróságok foglyul ejtésének kockázatát. Más országokban (például Észak-Macedóniában, Bosznia-Hercegovinában, Koszovóban) korlátozott előrelépés történt az ágazatra vonatkozó kulcsfontosságú ajánlások végrehajtása terén. Az európai normák teljesítéséhez valamennyi országban folyamatos reformtörekvésekre, a vezető testületek kapacitásainak növelésére, valamint a megfelelő emberi, technikai és pénzügyi erőforrások biztosítására van szükség.

A **korrupció** továbbra is jelentős kihívást jelent, amelyet a bővítési országoknak prioritásként kell kezelniük. További lépések történtek a korrupció megelőzését és leküzdését célzó jogi és intézményi keretek megerősítésére Albániában és Moldovában, Montenegróban pedig állandósultak a tavaly elfogadott fejlesztések. Az ukrajnai jogszabály-módosítások azzal a kockázattal jártak, hogy gyengítik a szakosodott korrupcióellenes intézményeket, de gyorsan visszavonták azokat. El kell kerülni minden olyan intézkedést, amely gyengíti vagy visszafordítja az erős korrupcióellenes reformokat. Foglalkozni kell az állam foglyul ejtésének különböző kockázataival, különösen Bosznia-Hercegovinában, Grúziában, Szerbiában és Törökországban. A magas szinten elkövetett korrupció, a szervezett bűnözés, az adócsalás, valamint az egyéni érdekeknek a politikai, gazdasági és közszférára gyakorolt aránytalan befolyása határozott fellépést tesz szükségessé a jogállamiság és a gazdasági fejlődés biztosítása érdekében a bővítési országokban. Alapvető fontosságú a politikai akarat, az átláthatóság és az integritás javítása iránti elkötelezettség, beleértve a hatékony vagyonynyilatkozati rendszereket, valamint az összeférhetlenségek feltárását és enyhítését. Holisztikus megközelítésre van szükség, amely magában foglalja a korrupcióellenes stratégiák következetes végrehajtását, valamint annak biztosítását, hogy a korrupcióellenes szervek hatékonyak, függetlenek és megfelelő forrásokkal rendelkezzenek. Bár az elért eredmények fokozatosan javulnak, különösen Albániában, Koszovóban, Montenegróban, Moldovában és Ukrajnában, minden bővítési országban folytatni és fokozni kell a – különösen a magasabb szinteken jelentkező – korrupció kivizsgálására és büntetőeljárás alá vonására irányuló további erőfeszítéseket. További erőfeszítésekre van szükség az oknyomozó újságírás és a civil társadalom számára kedvező környezet megteremtése és megőrzése érdekében is.

Az **alapvető jogok** tiszteletben tartására, védelmére és érvényesítésére vonatkozó jogi keretek általában rendelkezésre állnak, és a legtöbb bővítési országban előrelépés történt az uniós vívmányokhoz való igazodás terén. Az összehangolás terén továbbra is hiányosságok

tapasztalhatók, különösen az adatvédelem, az eljárási jogok és a bűncselekmények áldozatainak jogai, a tömegtájékoztatás szabadsága, a megkülönböztetésmentesség, a gyűlölet-bűncselekmények és a gyűlöletbeszéd, a fogyatékossgal élő személyek jogai, többek között az akadálymentesség, a nemek közötti egyenlőség, az LGBTIQ-személyek jogai és a nemi alapú erőszak tekintetében. Az emberi jogok érvényesítése egyes országokban rosszabbra fordult, és minden esetben szükségessé teszi a nemzetközi és európai ellenőrző szervek, az ombudsman vagy a nemzeti emberi jogi intézmények, az egyenlőséggel foglalkozó testületek és az adatvédelmi hatóságok ajánlásainak szisztematikusabb nyomon követését. Ezeknek az intézményeknek további és tartós erőforrásokra is szükségük van. Függetlenségüket szintén meg kell erősíteni. Valamennyi országnak biztosítania kell továbbá az Emberi Jogok Európai Bírósága ítéleteinek végrehajtását. Továbbra is aggodalomra adnak okot a fogvatartási körülmények, valamint a kínzás és a bántalmazás megelőzését célzó intézkedések (különösen Észak-Macedóniában, Ukrajnában, Moldovában és Grúziában). Egyes országokban, például Szerbiában, Törökországban és Grúziában fokozódtak az egyesülés, a gyülekezés és a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozásai, többek között elnyomó jogszabályok bevezetése révén.

A **véleménynyilvánítás** és a tömegtájékoztatás **szabadsága**, és a médiapluralizmus a demokratikus társadalom kulcsfontosságú pillérei. Montenegróban és Észak-Macedóniában némi javulás figyelhető meg. Összességében a legtöbb bővítési országban a médiaágazatot továbbra is médiakoncentráció és a politikai befolyás jellemzi, és széles körben ki van téve a külföldi információmanipulációs és beavatkozási tevékenységeknek. Garantálni kell a szabályozó szervek és a közszolgálati műsorszolgáltatók függetlenségét, és további erőfeszítéseket kell tenni a pluralizmus, a függetlenség, a tudósítás minőségének és az újságírók munkakörülményeinek megerősítésére. Több országban fokozódott az újságírók megfélemlítése, beleértve a közéleti részvételt akadályozó stratégiai pereket, a fenyegetéseket, a megtorlásokat, a fizikai támadásokat és a fogva tartást, ami Szerbiában, Grúziában és Törökországban visszacsúszáshoz vezetett. Eredményeket kell felmutatni a bűnüldöző és igazságügyi hatóságok általi szisztematikus nyomon követés terén.

Folyamatos erőfeszítésekre van szükség az uniós vívmányokkal való további összehangolás, valamint az egyenlőségre és a **megkülönböztetésmentességre** vonatkozó jogszabályok hatékony végrehajtásának biztosítása, a gyűlölet-bűncselekmények és a gyűlöletbeszéd kezelése, valamint a romákkal, az LGBTIQ-személyekkel, a fogyatékossgal élő személyekkel és a kisebbségekhez tartozó személyekkel szembeni folyamatos megkülönböztetés kezelése érdekében. A **nemi alapú erőszak** és különösen a családon belüli erőszak továbbra is széles körben elterjedt a bővítési országokban, és erőfeszítéseket kell tenni az áldozatokat segítő szakszolgálatok tényleges elérhetőségének és kapacitásának biztosításához. A **gyermekvédelmet** jelentősen megerősítették Ukrajnában, de valamennyi országnak továbbra is prioritásként kell kezelnie a gyermekvédelmi rendszerek szisztematikus integrációját, felgyorsítva a szülői felügyelet nélkül maradt gyermekek és a **fogyatékossgal élő személyek** (köztük a gyermekek) intézményi kitagolását.

Jogérvényesülés, szabadság és biztonság

Folytatódott az előrelépés a **súlyos és szervezett bűnözés elleni küzdelem** terén azzal a céllal, hogy megakadályozzák a bővítési országokból származó bűnözői csoportok hazai és nemzetközi, többek között az EU-n belüli tevékenységét. A súlyos és szervezett bűnözés valamennyi területén folytatott nyomozások, büntetőeljárások és jogerős ítéletek terén elért eredmények elérésére irányuló erőfeszítések némi előrelépést eredményeztek, ami általános javulást mutat, és folytatni kell őket. A bővítési országoknak meg kell erősíteniük a hírszerzési információkon alapuló proaktív nyomozások lefolytatására irányuló

kapacitásaikat, hogy kezelni tudják a szervezett bűnözés összetett eseteit. Egyes országokban, különösen Albániában javult a szakosodott ügyészségek kapacitása a szervezett bűnözői csoportok hatékony büntetőeljárás alá vonására, és tovább kell fejleszteni azt. Számos országban – különösen Bosznia-Hercegovinában, Grúziában, Moldovában és Ukrajnában – meg kell erősíteni a szervezett bűnözés kivizsgálásában és büntetőeljárás alá vonásában részt vevő intézmények közötti együttműködési és koordinációs mechanizmusokat, és folytatni kell az utóbbi két országban folyamatban lévő reformokat.

Az uniós tagállamok és a bővítési országok közötti **bűnüldözési és igazságügyi együttműködés** továbbra is pozitív eredményeket hozott. A legtöbb bővítési országban jól működik az együttműködés a CEPOL-lal, az Europolal, az Eurojusttal és az Európai Ügyészséggel (EPPO). Számos új közös nyomozócsoportot hoztak létre, ami sikeres letartóztatásokhoz vezetett. A Bűnügyi Fenyegetség Ellenl Európai Multidiszciplináris Platformban való részvétel – bár még mindig egyetlen – összességében fokozódott, és tovább kell folytatni azt, különösen a szervezett bűnözői csoportok hatékony felderítése és büntetőeljárás alá vonása érdekében.

A **kábítószer-kereskedelem** továbbra is a szervezett bűnözői csoportok egyik legáltalánosabb tevékenységi területe a bővítési országokban. A lefoglalt kábítószereket szisztematikusabban kellene semmisíteni, és csak egy mintát kell a büntetőeljárás céljára megőrizni. Albániában és Moldovában előrelépés történt az új pszichoaktív szerekre vonatkozó nemzeti korai előrejelző rendszerek létrehozása terén. Felülvizsgált megbízatásával összhangban folyamatban van az Európai Unió Kábítószer-ügynökségével való szorosabb együttműködés fejlesztése.

A **kézi- és könnyűfegyverek (SALW)** nyugat-balkáni ellenőrzésére irányuló átfogó regionális ütemterv végrehajtása számos területen pozitív eredményeket hozott, és tovább kell folytatni azt. Hasonlóképpen, Moldova folyamatos előrehaladást ért el a kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzése terén, és folytatnia kell a fennmaradó kihívások kezelését. Ukrajnában szintén jelentős előrelépés történt a kézi- és könnyűfegyverek ellenőrzése terén, amelyet folytatni kell a továbbiakban is.

A bővítési országoknak fokozniuk kell az **emberkereskedelem elleni küzdelemre** és a csempészett irreguláris migránsok számának további csökkentésére irányuló erőfeszítéseiket, tekintettel a nyugat-balkáni útvonalon az EU-ba irányuló irreguláris migrációs áramlások jelentős csökkenésére. Különös figyelmet kell fordítani az emberkereskedelem megelőzésére és az emberkereskedelem áldozatainak nyújtott segítségre, beleértve az ismételt emberkereskedelem elkerülését és a visszailleszkedés előmozdítását is. A bővítési országok, különösen Szerbia, Montenegró, Moldova és Törökország jelentős lépéseket tettek emberkereskedelem elleni politikáik megerősítésére azáltal, hogy tovább erősítették az emberkereskedők elleni küzdelemre és az áldozatok támogatására szolgáló jogi, intézményi és operatív keretüket.

Mivel a szervezett bűnözés egyre aktívabb a digitális térben, alapvető fontosságú, hogy a bővítési országok erősebb kapacitásokat építsenek ki a kibertérben elkövetett közönséges bűncselekmények kivizsgálására.

Javítani kell a **gazdasági bűnözés, a nemzetközi adócsalás és a pénzmosás** elleni küzdelemre irányuló kapacitást. Montenegró, Észak-Macedónia, Albánia, Szerbia és Moldova az elmúlt évben eredményeket ért el a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelem terén. Valamennyi bővítési országnak szilárd eredményeket kell felmutatnia a pénzmosási ügyekben folytatott nyomozások, büntetőeljárások és jogerős ítéletek terén, beleértve az önálló bűncselekményként való elkövetéseket is. E tekintetben további

összehangolásra van szükség a pénzmosás bűncselekménnyé nyilvánítására, valamint a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemre és a vagyonvisszaszerzésre vonatkozó uniós vívmányokkal. Néhány ország szisztematikusabban haladt előre a pénzügyi nyomozások megindítása terén. Összességében azonban továbbra is elégtelen az ilyen nyomozások megindításához, valamint a vagyoni eszközök hatékony lefoglalásához és elkobzásához szükséges kapacitás. Az illegális pénzmozgások hatékony nyomon követése és a források elkobzása érdekében további erőfeszítésekre van szükség a megbízható információk gyűjtése és terjesztése terén, többek között a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk átláthatóságának javításával, például a tényleges tulajdonosi nyilvántartásokon keresztül, valamint a releváns adatbázisokhoz való intézményközi hozzáférés megerősítése révén. Ezenfelül minden rendelkezésre álló elkobzási eszközt fel kell használni. Bár a vagyonvisszaszerzési hivatalok létrehozása továbbra is különbségeket mutat az egyes bővítési országokban, történt némi előrelépés, különösen Albánia és Koszovó esetében. További kapacitásokat kell kifejleszteni a kriptovalutákkal bűncselekmények céljából történő visszaélés kezelése érdekében. A bővítési országoknak biztosítaniuk kell, hogy vámhatóságaik megfelelő végrehajtási és érvényesítési kapacitással rendelkezzenek, és hogy adóhatóságaikkal is együttműködjenek.

A **terrorizmus, az erőszakos szélsőségesség és a radikalizálódás** továbbra is kiemelt figyelmet igényel. Folytatódott a Nyugat-Balkánra vonatkozó, a terrorizmus elleni küzdelemről szóló közös cselekvési terv végrehajtása, míg 2025 októberében új közös cselekvési tervet írtak alá. A bővítési országoknak biztosítaniuk kell, hogy jogi kereteik hatékonyan nyilvánítsák bűncselekménnyé a terrorista bűncselekményeket, és igazodjanak a robbanóanyag-prekursorokra és az online terrorista tartalomra vonatkozó uniós vívmányokhoz. A radikalizálódás legaggasztóbb és legnagyobb kihívást jelentő kontextusa továbbra is az online radikalizálódás, különösen a fiatalok és a kiskorúak körében, illetve a börtönökben történő radikalizálódás. Nagyobb erőfeszítésekre van szükség e jelenségek megelőzése céljából, és konkrét intézkedéseket kell hozni az online terrorista tartalmak elleni küzdelem érdekében. Számos bővítési országban még mindig hátra van a terrorizmus és az erőszakos szélsőségesség megelőzésére és leküzdésére szolgáló koordinációs mechanizmusok létrehozása, illetve továbbfejlesztése.

A kritikus szervezetek rezilienciájára vonatkozó uniós kerettel való jogszabályi és intézményi összehangolás továbbra is korai szakaszban van. Több erőfeszítésre van szükség a nemzeti jogszabályok kidolgozásához és a kritikus infrastruktúrák azonosításához, összhangban az uniós vívmányokkal.

A **hibrid fenyegetések** továbbra is komoly politikai, társadalmi és biztonsági kihívást jelentenek a bővítési országok számára. E fenyegetések közé tartozik a külföldi információmanipuláció és beavatkozás, valamint az elsősorban a kritikus infrastruktúrák ellen intézett fizikai és kibertámadások. Ezek célja az EU alapvető demokratikus értékeinek aláásása és a társadalmak bomlasztása mind az EU-n belül, mind a bővítési országokban. Különösen Moldova bizonyította ellenálló képességét Oroszországnak a parlamenti választásokkal kapcsolatos folyamatos beavatkozásával szemben. A bővítési országokban nagyobb erőfeszítésekre van szükség a külföldi információmanipuláció és beavatkozás, illetve a dezinformáció lehetőségének megszüntetéséhez, valamint a társadalom rezilienciájának növeléséhez (lásd még e közlemény IV. részét). Tovább erősödött a kölcsönös reziliencia javítása terén a tagjelölt országoknak nyújtott uniós támogatás és együttműködés.

Migráció

Az EU továbbra is szilárdan elkötelezett amellett, hogy együttműködjön a nyugat-balkáni

régióval és Törökországgal, és támogassa őket. Ennek érdekében átfogó megközelítést alkalmaz az **irreguláris migráció** kezelésére, beleértve a migráncscempészés és az emberkereskedelem elleni küzdelmet, a határigazgatás javítását, a menekültügyi, védelmi és befogadási együttműködést, valamint a visszaküldéssel kapcsolatos intézkedések megerősítését, biztosítva eközben az alapvető jogok védelmét és a vízumpolitika további harmonizálását. Bár az irreguláris migrációs áramlások csökkentek a nyugat-balkáni útvonalakon, az irreguláris migráció kezelése ezen útvonal mentén folyamatos éberséget igényel, különös tekintettel a migráncscempészésben és az emberkereskedelemben részt vevő bűnözői hálózatok illegális és erőszakos tevékenységére.

2024-ben a Nyugat-Balkánról az EU-ba irányuló illegális határátlépések száma 2023-hoz képest 78 %-kal csökkent, ami a 2023-ban regisztrált adat 2022-höz képest 31 %-os csökkenés folytatása. A nagyon jelentős csökkenő tendencia 2025-ben is folytatódott, az év első nyolc hónapjában a felderítések száma további 47 %-kal csökkent a 2024-es év azonos időszakához képest. Ez az előrelépés a régió belüli fokozott jogérvényesítési erőfeszítésekkel és a Nyugat-Balkánra vonatkozó uniós cselekvési tervvel függ össze. Az elmúlt években az uniós vívmányokhoz való gyorsabb igazodás szintén hozzájárult a határigazgatás javításához. A kiemelt területek közé tartozik a hatékony határigazgatás, a migráncscempészés és az emberkereskedelem elleni küzdelem, a visszaküldések számának növelése, illetve a menekültügyi és védelmi, valamint a befogadási rendszerek terén folytatott együttműködés.

Összességében az EU és a Nyugat-Balkán közötti együttműködés a migráncscempészés és az emberkereskedelem elleni küzdelem terén operatív eredményeket szül. A nyugat-balkáni partnerek folyamatos elkötelezettségről tettek tanúbizonyságot az e területen való együttműködés iránt.

2025 első felében a Törökországból a Földközi-tenger keleti térségében húzódó útvonal mentén érkezők száma több mint egyharmadával csökkent, az érkezések száma pedig az összes alútvonal mentén csökkent. Hasonlóképpen, a Törökországból Olaszországba érkezők száma 36 %-kal csökkent 2024 azonos időszakához képest. Míg a Törökországból Olaszországba és Ciprusra irányuló tengeri útvonalak 2024-ben jelentősen zsugorodtak, a Törökországból Görögországba a szárazföldi határokon keresztül irregulárisan érkezők száma jelentősen nőtt. A Bizottság a Földközi-tenger keleti térségében húzódó útvonalra vonatkozó, 2023 októberében elfogadott uniós cselekvési tervet hajt végre. Az EU továbbra is támogatja Törökország erőfeszítéseit, melyek jelentősek, és melyek eredményeképpen az ország 2,7 millió – főként Szíriából érkező – menekültet fogadott be. Az EU emellett együttműködik a török hatóságokkal az irreguláris migráció megelőzése érdekében. A 2016. márciusi EU–Törökország nyilatkozat és az EU–Törökország visszafogadási megállapodás végrehajtása összességében továbbra is kulcsfontosságú az EU és Törökország együttműködése szempontjából. Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújának folyamányaképp a lakosság tömegesen hagyja el lakóhelyét Ukrajnán belül, illetve telepedik le a tágabb régióban, amelynek országai, különösen Moldova, továbbra is befogadják az ukrán menekülteket, hozzájárulva a védelmi és integrációs erőfeszítésekhez.

Valamennyi nyugat-balkáni partnernek prioritásként kell foglalkoznia a **vízumköteles harmadik országok uniós jegyzékéhez** való további igazodással annak elkerülése érdekében, hogy migrációs vagy biztonsági kockázat keletkezzen az EU-ra nézve. A teljes körű igazodásig a bővítési országoknak biztosítaniuk kell a vízumentességet élvező harmadik országbeli állampolgárok szigorú átvilágítását. Az EU-ban vízumkötelezettség alá eső harmadik országbeli állampolgároknak szóló befektetői állampolgársági programok és gyakorlatok biztonsági vagy irreguláris migrációs kockázatokat teremtenek, aláásva az EU

vízumpolitikáját, ezért azok megszüntetését prioritásként kell kezelni.

A vízumentességet élvező bővítési partnerek állampolgárai által benyújtott, megalapozatlan menedékjog iránti kérelmek továbbra is jelentős kihívást jelentenek egyes uniós tagállamok számára.

2022 óta öt új jogállásról szóló megállapodás tárgyalására, aláírására és működésbe lépésére került sor, amelyek lehetővé teszik az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex) számára, hogy további készenléti alakulatokat telepítsen a Nyugat-Balkánra.

A nemzeti rendszereknek a **schengeni követelményekhez** való igazítása előrehaladt. Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy a bővítési országokat fel lehessen vértetni a közös kihívások – többek között a biztonsági fenyegetések és az irreguláris migráció – kezeléséhez szükséges eszközökkel és erőforrásokkal. Montenegró, Albánia és Szerbia haladást ért el a schengeni cselekvési tervek kidolgozása és végrehajtása terén, míg a többi ország az előkészítő lépéseknél tart. Meg kell szüntetni a szezonális vízumentességek megadását és a harmadik ország által kiadott vízum vagy tartózkodási engedély alapján történő vízumentes beutazást. A leginkább elől járó bővítési országoknak fel kell gyorsítaniuk erőfeszítéseiket, és ki kell nevezniük a schengeni cselekvési terv kidolgozásáért, végrehajtásáért és nyomon követéséért felelős nemzeti schengeni koordinátort.

Gazdaság

A gazdasági növekedés 2024-ben viszonylag erős maradt, a tíz bővítési gazdaság többségében pedig csökkent az infláció, amit az alacsonyabb globális nyersanyagárak és a monetáris autonómiával rendelkező országok általánosan óvatos monetáris irányvonala segített. Az alacsonyabb infláció és az emelkedő bérek növelték a rendelkezésre álló reáljövedelmeket, és általánosságban a háztartások nagyobb fogyasztása volt a gazdasági növekedés fő hajtóereje a Nyugat-Balkánon, Moldovában és Grúziában. Az éves GDP-növekedés Grúziában (9,4 %), Koszovóban (4,4 %) és Észak-Macedóniában (2,8 %) felgyorsult, míg Szerbiában (3,9 %) és Albániában (4 %) nagyjából megmaradt az egy évvel korábbi növekedési ráta. A GDP növekedése Moldovában stagnált (0,1 %), főként a mezőgazdaság jelentős visszaesése miatt, míg Montenegróban közel felére csökkent (3,2 %), Bosznia-Hercegovinában pedig mérséklődött (2,6 %), elsősorban a gyengébb export miatt. Ukrajna gazdasága rezilienciáról tett tanúbizonyságot (2,9 %), de a lendület az év közepén gyengült Oroszország kritikus infrastruktúrák elleni fokozott támadásai miatt. Törökországban a szigorú monetáris politikák visszafogták a belső keresletet, és a gazdasági növekedést (3,3 %) a nettó export irányába terelték. A határozott szakpolitikai fellépés megfordította az inflációt, de a belföldi politikai feszültségek 2025 tavaszán pénzügyi zavart okoztak.

2024-ben a legtöbb bővítési gazdaságban romlott a folyó fizetési mérleg, ami az erős belső kereslet által vezérelt megnövekedett behozatalt tükrözte. A közvetlen külföldi befektetések nettó beáramlása a GDP arányában kismértékben csökkent, de a legtöbb országban több mint fedezte a külső hiányt. A magánszektorban nyújtott hitelezés a legtöbb országban nőtt. A bankszektor stabil tőke- és kedvező likviditási pozíciót tartott fenn, és a jövedelmezőség a legtöbb esetben a továbbra is magas kamatkülönbözeteknek köszönhetően nőtt. Az eszközminőségi mutatók összességében javultak.

2024-ben az államháztartási bevételek erőteljesen emelkedtek a Nyugat-Balkánon és Moldovában. Ugyanakkor a kiadások a legtöbb országban a költségvetésben tervezettnél alacsonyabbak voltak, ami gyakran a tervezettnél alacsonyabb tőkekiadásokat tükrözi. A költségvetés végrehajtása általában a vártnál alacsonyabb államháztartási hiányt eredményezett. A költségvetési kihívások többek között a szűk bevételi alapokból, a

közberuházások irányításának gyengeségeiből, a költségvetési irányítás hiányosságaiból és egyes esetekben a mérsékelt vagy magas államadósságból erednek.

Bár a legtöbb bővítési gazdaságban javulás volt tapasztalható a munkaerőpiacon, 2024-ben csökkent a munkanélküliségi és nőtt a foglalkoztatási ráta, a részvételi arányok általában alacsonyak maradtak, és a munkanélküliség magasabb volt, mint az EU-ban, különösen a nők és a fiatalok körében. Az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák nem célozzák meg kellőképpen a lakosság legkiszolgáltatottabb csoportjait, miközben a be nem jelentett munkavégzés továbbra is kihívást jelent. Továbbra is fennáll a strukturális munkaerőhiány a humántőkébe történő beruházások elégtelensége és az oktatási és képzési rendszerek fejletlensége miatt. E kihívások kezeléséhez az oktatás minőségének, relevanciájának és inkluzivitásának átfogó reformok és a fiatalok részvételének előmozdítása révén történő folyamatos javítására van szükség. A gazdasági konvergenciának együtt kell járnia a szociális jogok európai pillérének elvein és az uniós szociális vívmányokon alapuló társadalmi felzárkózással. Ennek eléréséhez elengedhetetlen, hogy valamennyi bővítési ország jól működő munkaerőpiaci struktúrákat és intézményeket, hatékony szociális védelmi rendszereket alakítson ki és hatékony szociális párbeszédet folytasson.

Mind a tíz bővítési országnak azzal a kihívással kell szembenéznie, hogy fel kell gyorsítania a strukturális reformokat a középtávú fenntartható növekedés lehetővé tétele és az uniós tagsághoz szükséges gazdasági kritériumok teljesítése felé tett előrelépés érdekében. Ez többek között azt jelenti, hogy működő piacgazdaságot kell kiépíteniük és bizonyítaniuk kell: meg tudnak birkózni az Európai Unión belüli versenyképességgel és piaci erőkkel. A gazdaságpolitikáknak továbbá támogatniuk kell a zöld és digitális átállás ambíciózus céljait. A dekarbonizációs és rezilienciaépítési szakpolitikák érvényre juttatása olyan terület, amely sürgős figyelmet igényel a bővítési országok részéről. Az EU támogatja az országok reformtörekvéseit a Nyugat-Balkánra⁸ és Moldovára⁹ vonatkozó növekedési tervek, az Ukrajna-terv¹⁰, valamint a gazdasági és pénzügyi párbeszéd keretében közösen elfogadott, többek között a gazdasági reformprogramokon¹¹ alapuló intenzív szakpolitikai párbeszéd és ajánlások révén.

III.3. GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KONVERGENCIA, VERSENYKÉPESSÉG ÉS FOKOZATOS INTEGRÁCIÓ

Az EU és a bővítési országok közötti gazdasági kapcsolatok megerősítése kulcsfontosságú mind a partnerországok, mind az EU társadalmi-gazdasági fejlődése és versenyképessége szempontjából. Az EU létrehozta a **bővítési országok és a tagállamok közötti gazdasági és társadalmi konvergencia bővítést megelőzően történő felgyorsításához** szükséges keretet és eszközöket. A Nyugat-Balkánra és Moldovára vonatkozó új növekedési tervekben szereplő beruházások és reformok, valamint az Ukrajna-eszköz támogatják és felkészítik a bővítési országokat a tagságra. Ezeket az eszközöket kiegészíti a társulási megállapodásokban és a különböző ágazati megállapodásokban biztosított azon lehetőség, hogy a **tagjelölt országokat fokozatosan tovább integrálják** a kiválasztott uniós szakpolitikákba és a vonatkozó uniós kiemelt kezdeményezésekbe, ami segíteni fogja őket az uniós vívmányok végrehajtásában, az egységes piac egyes területeibe való fokozatos integrációban és a tagállamokká való átmenet zökkenőmentesebbé tételében. A bővítési dimenzióknak a soron

⁸ COM(2023) 691 final.

⁹ COM(2024) 470 final.

¹⁰ (EU) 2024/792 rendelet.

¹¹ Az alapkérdések terén tapasztalható visszaesés miatt Grúziát nem hívták meg a 2025. évi gazdasági és pénzügyi párbeszédre.

következő uniós kezdeményezésekben való szisztematikus figyelembe vétele még inkább meg fogja könnyíteni a jövőbeli tagállamok csatlakozását.

A társadalmi-gazdasági konvergenciát támogató pénzügyi eszközök

Annak érdekében, hogy megerősítse a bővítési országokban a **reformokhoz nyújtott támogatását**, az EU olyan **eredményorientált eszközök** felé mozdul el, mint a szakpolitikai alapú hitelek és az eredményalapú finanszírozás. Ez a konkrét eredmények elérésére helyezi a hangsúlyt, nem pedig a költségek visszatérítésére, így az uniós pénzügyi támogatás hatékonyabbá válik és stratégiaileg jobban igazodik a legfontosabb reformprioritásokhoz.

A **Nyugat-balkáni¹² és moldovai¹³ Reform- és Növekedéstámogató Eszközök**, valamint az **Ukrajna-eszköz** a támogatást strukturált reformterveken és programokon keresztül juttatják el, amelyek keretében a források kifizetése a reformok terén elért mérhető eredményekhez kötött. Az előrehaladás jutalmazásával és az elszámoltathatóság megerősítésével az EU segíti partnereit a kormányzás, a gazdaság és a jogállamiság terén végrehajtott reformok előmozdításában, hogy azok jobban igazodjanak az uniós normákhoz és értékekhez. Ezek a célzott eszközök megerősítik a fenntartható növekedés, a stabilitás és az esetleges uniós tagság iránti közös elkötelezettségünket. Az új reform- és növekedési tervek, valamint az a tény, hogy a kapcsolódó eszközök már végrehajtás alatt állnak, az **EU határozott támogatásának és elkötelezettségének újabb egyértelmű bizonyítékai**, elősegítve a csatlakozás előtti gazdasági konvergenciát. A végrehajtás első időszakai már hoztak némi eredményt a reformok felgyorsításában. A bővítési országoknak fenn kell tartaniuk a jelenlegi lendületet, és meg kell kétszerezniük erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy még kézzelfoghatóbb előnyöket biztosítsanak polgáraik számára.

Az **Ukrajna-eszköz** az Ukrajnának nyújtott uniós támogatás fő eszköze. Az eszköz a nyújtott pénzügyi támogatást egy a növekedést ösztönző ambiciózus reformprogramhoz köti, amelynek célja a strukturális átalakulás előmozdítása, támogatva eközben Ukrajnát az uniós csatlakozása felé vezető úton. Az Ukrajna-eszköz teljesíti az Ukrajna finanszírozási szükségleteinek és újjáépítésének támogatására, a beruházások mozgósítására, az ukrán társadalom támogatásának javítására és az uniós csatlakozáshoz szükséges reformok előmozdítására irányuló célkitűzéseit. Október 1-jéig az eszköz 31,3 milliárd EUR-t mozgósított, amelyből 22,7 milliárd EUR-t közvetlenül folyósítottak az államnak az eszköz I. pillére keretében, a költségvetéshez nyújtott támogatás formájában.

Az Ukrajna-eszköz első pillére keretében az **Ukrajna-terv** meghatározza a 2024 és 2027 közötti időszakra vonatkozó reform- és beruházási stratégiát, előmozdítva Ukrajna gazdasági helyreállítását, újjáépítését és korszerűsítését, egyúttal támogatva az uniós vívmányokhoz való igazodást. A tervben meghatározott konkrét lépések számos olyan alapvető intézkedést foglalnak magukban, amelyek célja, hogy Ukrajna rövid távon közelebb kerüljön az uniós vívmányokhoz, beleértve az azok végrehajtását előmozdító jogszabályok elfogadását, az uniós ajánlások végrehajtását, valamint az uniós normák elfogadását a különböző ágazatokban. Az Oroszország agressziós háborúja által támasztott kihívások fényében az Ukrajna-tervet 2025 októberében kismértékben módosították egyes lépések pontosítása és egyes végrehajtási határidők módosítása érdekében, miközben Ukrajna általános kötelezettségvállalásai változatlanok maradtak. 2025. október 28-áig az Ukrajna-tervben előirányzott 44 reformlépés teljesült, megteremtve Ukrajna hosszú távú helyreállításának alapjait, felgyorsítva Ukrajna csatlakozási folyamatát, és hozzájárulva ahhoz, hogy Ukrajna intézményei összhangba kerüljenek az uniós normákkal. A megtett lépések közül tizenegy

---

¹² (EU) 2024/1449 rendelet.

¹³ (EU) 2025/535 rendelet.

szintén segíti Ukrainát az uniós vívmányokhoz való igazodásban. A jelentős reformok közé tartozik a korrupció elleni küzdelemre irányuló kapacitás növelése, a vállalatirányítási normák javítása, a gazdasági biztonság, az adókiátszás elleni küzdelem, a nemzeti energia- és klímaterv, valamint az éghajlat-politikai jogszabályok elfogadása, míg egyes reformok, többek között az igazságszolgáltatási rendszerrel kapcsolatosak, továbbra is függőben vannak.

A 2024 októberében elfogadott **moldovai növekedési terv** célja az EU-val való társadalmi-gazdasági konvergencia fokozása és a csatlakozási folyamat támogatása az EU-val kapcsolatos reformok végrehajtása alapján. A három pillérrre épülő terv felgyorsítja a társadalmi-gazdasági és az alapvető reformokat, javítja az európai egységes piachoz való hozzáférést, valamint a célirányosan **Moldova számára létrehozott reform- és növekedéstámogató eszköznek** köszönhetően növeli a pénzügyi támogatást. Az EU a 2025 márciusában elfogadott eszközön keresztül jelentős, a 2025–2027-es időszakra szóló, 1,9 milliárd EUR összegű támogatási csomagra vállalt felelősséget. Moldova május 7-én elfogadta a 153 reformot tartalmazó reformprogramot, amelyet az eszközről szóló megállapodás és a hitelmegállapodás aláírása követett. Ezen eszköz végrehajtása támogatni fogja Moldova modernizációját és sikeres jövőbeli tagállammá való átmenetét. Az előfinanszírozás összege 294 millió EUR, amelyből 270 millió EUR a június 11-én folyósított hitel, 24,3 millió EUR pedig a Szomszédosági Beruházási Platform keretében egy későbbi szakaszban jóváhagyott beruházási projekteket támogató vissza nem térítendő támogatás. A hitelek 18,9 millió EUR összegű első részletét 2025. szeptember 2-án folyósították, miután Moldova benyújtotta első reformlépéseit. A terv és az eszköz együttesen lehetővé teszi és ösztönzi azokat a reformokat és beruházásokat, amelyek a csatlakozási folyamat felgyorsítása mellett a moldovai gazdaság fenntartható növekedését és dekarbonizációját is támogatják, ezáltal a moldovai polgárok javát szolgálva.

A **Nyugat-Balkánra vonatkozó új növekedési terv** tartalmaz egy 6 milliárd EUR összegű célzott **Reform- és Növekedéstámogató Eszközt**, amelynek célja a kedvezményezettek gazdasági EU-val való társadalmi-gazdasági konvergenciájának fellendítése, valamint a regionális gazdasági integráció és az egységes piacba való fokozatos integráció felgyorsítása. Az eszköz jutalmazza a Nyugat-Balkánt az elfogadott reformprogramok végrehajtásában elért előrehaladásért, és támogatja a nyugat-balkáni beruházási kereten keresztül végrehajtott és a kiemelt területeket érintő kulcsfontosságú beruházásokat. Az eszköz első két jelentéstételi fordulója során jelentős forrásokat szabadítottak fel, ami azt mutatja, hogy az eszköz innovatív teljesítményalapú megközelítése gyakorlati eredményeket hoz. A kedvezményezetteknek azonban folytatniuk kell az arra irányuló erőfeszítéseket, hogy befejezzék a fennmaradó reformlépéseket, hogy teljes mértékben kihasználhassák ezen eszköz előnyeit.

2024 októberében a Bizottság határozatot fogadott el öt **reformprogram** jóváhagyásáról. A kapcsolódó reformok végrehajtása 2025-ben megkezdődött, és az előfinanszírozás egy részét folyósították Albániának, Montenegrónak, Észak-Macedóniának és Szerbiának. 2025 júliusában a Bizottság két határozatot fogadott el a Montenegrónak és Észak-Macedóniának szánt források felszabadításáról a folyósítási feltételek 2025 márciusáig teljesített első fordulója alapján. 2025 októberében a Bizottság engedélyezte további források folyósítását Albániának, Montenegrónak és Észak-Macedóniának a folyósítási feltételek második fordulója keretében, elismerve a reformok terén elért jelentős előrehaladást és a reformprogram 30 feltételének teljesítését. Tekintettel a reformprogram elfogadásának kezdeti késedelmére, a Bizottságnak 2025 júliusában 10 %-kal kellett csökkentenie Bosznia-Hercegovina számára a Reform- és Növekedéstámogató Eszköz keretében elkülönített indikatív allokációt. Bosznia-Hercegovina 2025 szeptemberében benyújtotta a Bizottságnak a

reformprogramot. Az eszköz és a hitelmegállapodások Koszovó általi megerősítése a politikai pátthelyzet miatt továbbra is függőben van, ezért a koszovói reformprogramban elfogadott lépések végrehajtása korlátozott volt.

Az eszköz kiegészíti a Nyugat-Balkánnak az **Előcsatlakozási Támogatási Eszközön** (IPA III) keresztül nyújtott támogatást¹⁴. Az eszköz az adminisztratív és intézményi kapacitásépítésre, valamint a Nyugat-Balkánra vonatkozó 2020. évi gazdaságélénkítési és beruházási terv¹⁵ végrehajtására, a Global Gateway stratégia szerinti kezdeményezések¹⁶ bevezetésére, a gazdasági növekedés támogatására, valamint a zöld és digitális kettős átállás előmozdítására összpontosít.

A 2025–2027-es időszakra vonatkozó IPA III programozása a szakpolitika-vezérelt megközelítésre összpontosít. Ez összhangban van a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszközzel, biztosítva, hogy az EU kétoldalú támogatása stratégiai és hatásos legyen. Az IPA III több országra kiterjedő programja ösztönözni fogja a nyugat-balkáni növekedési terv végrehajtását, megerősítve az EU e régió iránti elkötelezettségét. Ez a megközelítés garantálja, hogy minden kezdeményezés az egyes országok erőfeszítéseivel párhuzamosan működjön, ezáltal maximalizálva az uniós támogatás hatékonyságát és hatókörét.

Fokozatos integráció

A **gyorsított vagy fokozatos integráció** célja, hogy a jövőbeli uniós csatlakozás előnyeinek egy részét beépítse az előcsatlakozási szakaszba azáltal, hogy lehetővé teszi a tagjelölt országok számára, hogy integrálódjanak az uniós politika egyes területeibe, nevezetesen az uniós egységes piac egyes területeibe, amint megtörtént a jogszabályi összehangolás és rendelkezésre áll az uniós vívmányok végrehajtásához szükséges kapacitás. Ez ösztönzőleg hat az uniós vívmányokhoz való mielőbbi igazodásra és azok végrehajtására. A fokozatos integráció egyértelmű bizonyítéka annak, hogy az EU kiveszi a részét a közös munkából azáltal, hogy felajánlja a partnerországoknak az EU-val való integráció felgyorsítását és elmélyítését, megnyitva az utat a bővítés előtt. A fokozatos integráció nem helyettesíti a bővítést, hanem azt támogató eszköz. Következésképpen a fokozatos integráció megvalósításához hiteles és valódi elkötelezettségre van szükség a bővítési országok részéről, hogy haladjanak a csatlakozás felé vezető úton, és előrelépést érjenek el az EU geostratégiai célkitűzéseinek szempontjából fontos területeken, mint például a jogállamiság és a demokrácia fenntartása, valamint tágabb értelemben a KKBP-hez való igazodás terén, ezáltal dinamikusabbá és fokozatosabbá téve a csatlakozási folyamatot. A bővítési országok számára fokozatos integrációjuk keretében a belső piachoz való hozzáférést biztosító megállapodások szilárd intézményi keretet, valamint az uniós szerződések mintájára olyan jogi biztosítékokat és vitarendezési mechanizmusokat tartalmaznak, amelyek biztosítják a belső piac integritását és az uniós jog következetes alkalmazását.

Ami a Nyugat-Balkánt illeti, a hat partner által a közös regionális piac keretében vállalt munka előmozdítása az egységes piaccal való szorosabb integráció előfeltétele, miközben egyetlen nyugat-balkáni partner sem akadályozhatja meg a másik öt hozzáférését az uniós egységes piachoz.

Ukrajna és Moldova számára a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térségek megbízható és rugalmas jogi kereteknek és – ami még fontosabb – hatékony eszközöknek bizonyultak a fokozatos integrációjuk előmozdításához. A Nyugat-Balkán esetében a 2023.

---

¹⁴ (EU) 2021/1529 rendelet.

¹⁵ COM(2020) 641 final.

¹⁶ JOIN(2021) 30 final.

évi növekedési terv – a stabilizációs és társulási megállapodásokra építve – lehetőséget kínált a fokozatos integrációra.

Moldova, Ukrajna és a nyugat-balkáni partnerek egyaránt profitáltak a fokozatos integrációból, és 2025 több területen is kulcsfontosságú év. A fokozatos integráció az uniós vívmányokhoz való igazodás mozgatórugója, amelynek eredményei már láthatók a **távközlés (barangolás), a fizetések, a banki szolgáltatások** és a pénzmosás elleni küzdelemről szóló jogszabályok (egységes eurófizetési térség, SEPA), a **vámügy, az energia és az ipari termékek** területén. A fokozatos integráció egyéb területei közé tartozik a mezőgazdaság, a bizalmi szolgáltatások, az úrkutatás, az egészségügy, a közlekedés és a védelem. Mindezen területeken a munka továbbra is folytatódik.

Jelentős lépések történtek annak érdekében, hogy a bővítési partnereket integrálják az **EU belföldi díjszabás szerinti barangolási** övezetébe. A Tanács 2025-ben elfogadta azokat a határozatokat, amelyek 2026. január 1-jétől kölcsönös barangolási hozzáférést biztosítanak Ukrajna és Moldova számára. Ez előnyökkel jár az emberek, köztük a menekült ukránok számára is, mivel lehetővé teszi, hogy anélkül tartsanak fenn határon átnyúló kapcsolatokat, hogy ez többletköltséggel járna számukra. A nyugat-balkáni partnerek továbbra is alkalmazzák a 2019. évi regionális barangolási megállapodást, valamint a barangolási díjak csökkentéséről szóló önkéntes megállapodást, amelyet a vezető távközlési szolgáltatók kötöttek az EU-val, és amely 2023. október 1-jén lépett hatályba. Ugyanakkor a Bizottság tárgyalásokat folytat az üzemeltetőkkel és arra készül, hogy hat kétoldalú megállapodásra tegyen javaslatot a belföldi díjszabás szerinti barangolás övezetének a nyugat-balkáni partnerekre való kiterjesztése érdekében, hogy számukra is hasonló előnyöket biztosítsanak és hasonló kötelezettségeket szabjanak, mint Ukrajnának és Moldovának.

Ami a **pénzforgalmi szolgáltatásokat** illeti, fontos mérföldkő volt Montenegró, Albánia, Észak-Macedónia, Moldova és Szerbia bevonása az egységes eurófizetési térség (SEPA) rendszereinek földrajzi hatálya alá¹⁷. Ez lehetővé teszi pénzügyi intézményeik számára, hogy részt vegyenek a SEPA fizetési rendszerekben, megkönnyítve az euróátutalásokat, és megnyitva az utat a költségek és a feldolgozási idők csökkentése előtt. A SEPA-hoz való csatlakozáshoz az országoknak igazodniuk kellett a kulcsfontosságú uniós pénzügyi szabályokhoz, többek között a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó szabályokhoz, ezáltal megerősítve pénzügyi rendszereik integritását és biztonságát, előmozdítva eközben csatlakozási folyamatukat. Miközben Koszovó már beadta kérelmét, Bosznia-Hercegovina és Ukrajna jelenleg is dolgozik csatlakozási kérelmén.

A – többek között a vámellenőrzés és -könnyítés terén folytatott – **vámügyi együttműködés** a fokozatos integráció másik fontos eleme. Moldovával 2022 óta kölcsönös elismerési keret van érvényben az engedélyezett gazdálkodókra vonatkozóan. Hasonló megállapodás kidolgozása Ukrajnával is folyamatban van. Előrelépés történt a CEFTA-megállapodás 5. kiegészítő jegyzőkönyvének végrehajtása terén, amely a CEFTA részes felei engedélyezett gazdálkodói programjainak kölcsönös elismerését irányozza elő, megteremtve az EU-val való kölcsönös elismerési keret alapjait. Észak-Macedónia, Szerbia, Grúzia és Ukrajna már csatlakozott az egységes árutovábbítási eljárásról szóló egyezményhez, amely egy másik kulcsfontosságú megállapodás az áruk határokon átnyúló mozgásának felgyorsítására. Moldova és Montenegró meghívást kapott az egyezményhez való csatlakozásra 2025. november 1-jén, míg Bosznia-Hercegovina és Albánia felgyorsította az előkészületeket. Ezek

---

¹⁷ Albánia, Montenegró, Észak-Macedónia, Moldova és Szerbia a SEPA földrajzi hatálya alá tartozik, és Albánia, Montenegró, Észak-Macedónia és Moldova egyes bankjai 2025. október 6-án csatlakoztak a SEPA fizetési rendszereihez. Szerbia egyes bankjai azon dolgoznak, hogy 2026 májusáig csatlakozzanak a fizetési rendszerekhez.

a kezdeményezések jelentős előnyökkel járnak, például csökkentik a vámellenőrzések számát és felgyorsítják a vámkezelést, miközben erősítik az országok azon képességét, hogy megelőzzék és felderítsék az illegális kereskedelmi forgalmat. A bővítési országoknak biztosítaniuk kell, hogy digitális rendszereik a csatlakozás időpontjában igazodjanak az uniós digitális vámügyi vívmányokhoz, ami kritikus fontosságú az EU pénzügyi érdekei és biztonsága szempontjából. Az EU és a tagjelölt országok közötti adóügyi együttműködést szintén meg kell erősíteni a csatlakozás előtt, hogy felkészítsük a tagjelölt országokat az EU egységes piacához való csatlakozásra.

Folyamatban van a bővítési partnerek integrálása az **EU ipari ellátási láncba**. Az ipari termékek megfelelőségértékeléséről és elfogadásáról szóló megállapodások kidolgozása folyamatban van Ukrajnával, Moldovával és Szerbiával, Ukrajna esetében a végrehajtás már 2026-ra várható. A Bizottság ugyanakkor javaslatot tett egy olyan keretre, amely fokozza a Nyugat-Balkán, Ukrajna és Moldova stratégiai ipari ágazatokba való fokozatos integrációját azzal a céllal, hogy megkönnyítse iparágaiknak az európai értékláncokba még a teljes uniós csatlakozás előtt történő integrációját. A bővítési országok jelentős szerepet játszhatnak a dekarbonizációs erőfeszítésekben azáltal, hogy felgyorsítják az átállást a megújuló energiára és a körforgásos gazdaságra, valamint támogatják a tiszta technológiák és a kritikus fontosságú nyersanyagok értékláncait.

Végezetül, ami az **energiaügyet** illeti, az Energiaközösség keretében folytatódik valamennyi bővítési partner integrációja az EU belső energiapiacába. Folyamatban van Ukrajna villamosenergia-piacának 2027-ig történő integrálása az EU piacába, párhuzamosan Moldovával. Ez magában foglalja az uniós gázpiacba való további integrációt is. Szintén folytatódik a nyugat-balkáni energiapiacok integrációja az EU-ba.

III.4. REGIONÁLIS EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS JÓSZOMSZÉDI KAPCSOLATOK

A Nyugat-Balkánon a **jószomszédi kapcsolatok és a regionális együttműködés** a stabilizációs és társulási, valamint a bővítési folyamat alapvető eleme. Továbbra is fontos a múlt örökségének lezárása és az 1990-es évek konfliktusaiból eredő viták rendezése. Még mindig megoldásra várnak fontos nyitott bilaterális kérdések, többek között határkérdések, a háborús bűncselekmények áldozatainak való igazságszolgáltatás, a továbbra is eltűntként nyilvántartott személyek azonosítása és a múltbeli atrocitások pontos számbavétele regionális szinten. Elismerve a megbékélés nehézségeit, az EU különböző eszközein és szakpolitikáin keresztül továbbra is készen áll arra, hogy minden erőfeszítést támogasson és elősegítsen.

A **kétoldalú kérdések** továbbra is negatívan befolyásolják a bővítési országok csatlakozási folyamatát, és hátráltatják a regionális integrációt. A bővítési keret olyan átfogó politikai környezetet tesz lehetővé, amely elősegíti a lezáratlan kétoldalú kérdések jóhiszemű kezelését és a kölcsönösen elfogadható megoldások megtalálását, amit a Bizottság elősegíthet.

A nyugat-balkáni régió egy **közös regionális piac** létrehozására törekszik, amely a személyek, a szolgáltatások, az áruk és a tőke szabad mozgását hivatott megvalósítani, és a tervek szerint elősegíti a foglalkoztatást és a kereskedelmet, továbbá megkönnyíti a partnerek közötti vámeljáráásokat. A közös regionális piac létrehozására irányuló munkát a **Regionális Együttműködési Tanács** és a Közép-európai Szabadkereskedelmi Megállapodás koordinálja a hat nyugat-balkáni kamara által létrehozott beruházási fórummal közösen, a magánszektorral való fokozottabb együttműködés érdekében.

Előrelépés történt a közös regionális piacra vonatkozó cselekvési terv végrehajtásában: az elmúlt három évben öt mobilitási megállapodás elfogadására került sor az utazáshoz szükséges személyazonosító igazolványok, a szakmai és egyetemi képezések elismerése,

valamint a felsőoktatáshoz való hozzáférés területén. A régóta fennálló nehézségek leküzdése érdekében a CEFTA vegyes bizottság 2024 októberében számos fontos határozatot hozott, amelyek jelentősen kiterjesztették a közös regionális piacból eredő potenciális előnyöket.

A közlekedés, az energia és a digitális technológiák területén folytatott együttműködés révén a **regionális konnektivitás** továbbra is kiemelt helyen szerepel a napirenden. A **Közlekedési** Közösség továbbra is támogatta a szabályozás összehangolását és a regionális integrációt, miközben a „zöld sávok” kezdeményezés révén előmozdította a közlekedés megkönnyítését. Ezen erőfeszítések részeként folyamatban van a 11 legforgalmasabb határátkelőhelyre vonatkozó, a 2024. decemberi EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozón elfogadott ütemtervek végrehajtása. Az Európai Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy a „biztonságos és fenntartható közlekedés” programon keresztül pénzügyi támogatást nyújt az infrastrukturális igények kezeléséhez, technikai támogatást nyújt a beruházásokkal kapcsolatos technikai tanulmányok elkészítéséhez, és elősegíti az uniós szomszédokkal az eljárások harmonizálásáról folytatott kétoldalú megbeszéléseket. Az EU–Ukrajna szolidaritási folyosók továbbra is jelentős logisztikai útvonalakat kínálnak az Ukrajna, Moldova, az EU és a világ többi része közötti, kritikus fontosságú kereskedelmi forgalom számára.

A **digitális területen** az uniós vívmányokhoz való igazodás, valamint az 5G kiberbiztonsággal kapcsolatos uniós eszköztárnak és a kiberrezilienciára vonatkozó átfogó kereteknek megfelelő szilárd, stabil és biztonságos infrastruktúra mellett a régióknak digitális személyazonossági kereteket és digitális közszolgáltatásokat is ki kell dolgoznia. A régió elkötelezett amellett, hogy létrehozza a nemzeti digitális személyiadat-tárcákat, majd ezt követően 2027 végéig létrehoz egy „balkáni digitális személyiadat-tárcát”. Több mint 300 település pályázott a „wifihozzáférés a Nyugat-Balkán számára” kezdeményezésre, és 2025 folyamán telepítik az első uniós wifipontokat. A Bizottság hét európai digitális innovációs központot is támogat a régióban, amelyek hozzájárulnak a digitális technológiák – többek között a mesterséges intelligencia – terén tapasztalható készséghiány áthidalásához, és további központok finanszírozására kerül sor egy folyamatban lévő pályázati felhívás keretében.

A meglévő **kétoldalú megállapodásokat** – többek között a Görögország és Észak-Macedónia közötti preszpa-tavi megállapodást, valamint a barátságról, a jószomszédi viszonyról és az együttműködésről szóló, Bulgáriával kötött szerződést – minden félnek továbbra is jóhiszeműen végre kell hajtania.

Mind **Koszovó**, mind **Szerbia** esetében az EU felé vezető úton való előrehaladás továbbra is a kapcsolataik **normalizálása** terén elért érdemi előrelépéstől függ. A belpolitikai aggályok mindkét oldalon gátolták a Koszovó és Szerbia közötti kapcsolatok normalizálása felé vezető útról szóló 2023. évi megállapodás és az azt kísérő melléklet végrehajtása felé tett határozott lépéseket. Konstruktív szerepvállalás hiányában mindkét fél azt kockáztatja, hogy fontos lehetőségeket szalaszt el. A kapcsolatok normalizálásának előmozdítása a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszköz keretében is követelmény.

Ukrajna stratégiaileg elmélyítette diplomáciai szerepvállalását a szomszédos országokkal, különösen az EU tagállamaival való kapcsolatok megerősítése érdekében. Oroszország agressziós háborújával összefüggésben Ukrajna uniós szomszédai és több tagjelölt ország politikai, humanitárius, gazdasági, technikai és védelmi segítségnyújtás révén nyújtottak támogatást Ukrajnának. Ukrajna regionális stabilitás és integráció iránti elkötelezettségét tükrözi a különböző regionális formációkban, például a keleti partnerségben, a Közép-európai Kezdeményezésben, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetben, a Fekete-tengeri Gazdasági Együttműködési Szervezetben, a demokráciáért és gazdaságfejlesztésért létrehozott szervezetben és a Regionális Együttműködési Tanácsban való aktív részvétele.

Moldova kétoldalú, háromoldalú és regionális kezdeményezések révén jó kapcsolatokat tart fenn szomszédjaival és más tagjelölt országokkal. Az ország rendszeres eszmecsereket folytat Ukrajnával és a nyugat-balkáni országokkal a csatlakozási folyamatról. Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújával összefüggésben Moldova szoros és javuló együttműködést folytat Ukrajnával és Romániával, többek között háromoldalú formációkban, különösen az energiabiztonság, a közlekedés és az összekapcsoltság terén, mind technikai, mind magas szintű együttműködés keretében. A moldovai kormány következetesen igazodik az Oroszország katonai agresszióját elítélő nemzetközi nyilatkozatokhoz, és szolidaritást tanúsít Ukrajnával.

Folytatódott a **Törökország** és Görögország közötti együttműködés újraindítása. Törökország a jelentéstételi időszakban nem végzett jogellenes fűrási tevékenységet a Földközi-tenger keleti térségében, és nem repült át az Égei-tenger görög szigetei felett, de a görög légtér- és közlekedési szabályok megsértéséről érkeztek beszámolók. Továbbra is érkeztek jelentések a görög felségvizek megsértéseiről, és az előző jelentési időszakhoz képest az incidensek száma jelentősen megnőtt. A kontinentális talapzat és a kizárólagos gazdasági övezetek megoldatlan kérdése továbbra is feszültséget okozott a kétoldalú kapcsolatokban, de a párbeszéd folytatódott.

A Tanács¹⁸ 2024 decemberében ismét hangsúlyozta, hogy az Európai Unió különös jelentőséget tulajdonít a **ciprusi rendezési tárgyalások** újraindításának és előrehaladásának, ami az EU és Törökország közötti együttműködést is szorosabbra fűzheti. A jelentéstételi időszakban Törökország nem tett előrelépést a Ciprusi Köztársasággal fennálló kapcsolatainak normalizálása felé, és továbbra sem teljesítette az EU–Törökország társulási megállapodás kiegészítő jegyzőkönyvének teljes körű végrehajtására vonatkozó kötelezettségét. Törökország továbbra is elutasítja az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozatain alapuló, két közösségből és két zónából álló föderációs modellt, és továbbra is a kétállami megoldás mellett érvel. Ugyanakkor Törökország részt vett az ENSZ-főtitkár égisze alatt tartott két informális ötoldalú találkozón. A 2025 októberében a török-ciprusi közösség vezetésére kiírt választásokon győztes ellenzéki jelölt kijelentette, hogy készen áll a hivatalos rendezési tárgyalásokra. Az EU 2024 decemberében üdvözölte az ENSZ-főtitkár által a rendezési tárgyalások újraindítása érdekében tett lépéseket, valamint 2025 májusában az ENSZ-főtitkár Ciprusért felelős személyes megbízottjának újbóli kinevezését. 2025 májusában az Európai Bizottság Ciprusért felelős különmegbízottat nevezett ki. Az EU legutóbb az Európai Tanács 2024. áprilisi és a 2024. decemberi következtetéseiben¹⁹ megerősítette, hogy kész aktív szerepet vállalni az ENSZ által vezetett folyamat valamennyi szakaszának támogatásában, a rendelkezésére álló valamennyi megfelelő eszközzel. Most kiemelten fontos, hogy Törökország elkötelezze magát a ciprusi probléma méltányos, átfogó és működőképes, két közösségből és két zónából álló, politikai egyenlőséget élvező, föderációs modellen alapuló rendezése mellett az ENSZ keretében, illetve aktívan hozzájáruljon ahhoz, összhangban az ENSZ Biztonsági Tanácsa vonatkozó határozataival, valamint az uniós vívmányokkal és alapelvekkel.

Grúzia általában jó kétoldalú kapcsolatokat tart fenn szomszédaival és más bővítési országokkal. Grúzia és Törökország között stratégiai partnerség áll fent és magas szintű kapcsolatokat ápolnak, többek között a magas szintű Stratégiai Együttműködési Tanács keretében. Bár Grúzia támogatja Ukrajna területi integritását és szuverenitását, Ukrajna aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy Grúzia nem igazodik az Oroszországgal szembeni uniós

¹⁸ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16983-2024-INIT/hu/pdf>.

¹⁹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16983-2024-INIT/hu/pdf>.

szankciókhoz, valamint hogy hiányzik a katonai-technikai együttműködés közöttük. Grúzia és Moldova hagyományosan jó kétoldalú kapcsolatokat ápol.

Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja példátlan instabilitást teremtett a fekete-tengeri régióban, ami rávilágított arra, hogy előrettekintő szerepvállalásra van szükség. 2025 májusában az EU előterjesztette a **fekete-tengeri régióra** vonatkozó stratégiai megközelítését²⁰, amelynek célja, hogy Európa Dél-Kaukázussal és Közép-Ázsiával való összekapcsolása révén fokozza a konnektivitást és a növekedést. A stratégia meg fogja erősíteni az EU-nak a fekete-tengeri régió megbízható szereplőjeként betöltött geopolitikai szerepét. A stratégia célja, hogy kézzelfogható előnyöket biztosítson a fekete-tengeri partnerek (Ukrajna, Moldova, Grúzia, Törökország, Örményország és Azerbajdzsán) és az EU számára azáltal, hogy beruház a kulcsfontosságú, kölcsönösen előnyös partnerségekbe és elmélyíti azokat, valamint előmozdítja a konnektivitással kapcsolatos regionális együttműködést. A fekete-tengeri régióval való jövőbeli együttműködés három pillér köré szerveződik: i. a biztonság, a stabilitás és a reziliencia fokozása, ii. a fenntartható növekedés és jólét előmozdítása, valamint iii. a környezetvédelem, az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia és felkészültség, valamint a polgári védelem támogatása.

IV. TÁJÉKOZTATÁS ÉS A NYILVÁNOSSÁG RÉSZVÉTELE

Az EU-hoz való csatlakozás a **társadalom egészére kiterjedő projekt**, mivel ez egy olyan társadalmi modell választása, amely az alapvető jogokon és a demokratikus értékeken alapul, és amelyet minden országnak aktívan el kell fogadnia, mivel ez fogja meghatározni a jövőjét. A projektet nemcsak a kormánynak, hanem az ellenzéknek, az állampolgároknak, a civil társadalomnak és a helyi közösségeknek is magukénak kell érezniük. Ahhoz, hogy ez a döntés valósággá váljon, demokratikus legitimitásra, valamint széles körű politikai és társadalmi konszenzusra van szükség. Ez ahhoz szükséges, hogy biztosított legyen a közvélemény támogatása mind a bővítési országokban, mind az EU-ban, és ennek tükröződnie kell az országok vezetőinek polgáraikkal való együttműködésében. A kölcsönös megértés és bizalom eléréséhez elengedhetetlen az emberek közötti párbeszédnek a kultúra, az ifjúság és a sport révén történő előmozdítása.

Az uniós polgárok **uniós bővítéssel kapcsolatos hozzáállásáról szóló legutóbbi Eurobarométer tematikus felmérés** azt mutatta, hogy az uniós polgárok többsége (56 %) támogatja az EU további bővítését. Ugyanakkor az uniós polgárok csupán egyharmada (32 %) érzi úgy, hogy tájékozott a bővítési folyamatról, míg kétharmada (67 %) állítja, hogy nem rendelkezik elegendő információval. Uniós-szerte több munkára van szükség ahhoz, hogy választ adjunk az uniós polgárok aggályaira, és elmagyarázzuk a kibővített Unió előnyeit. A közvélemény a bővítési országokban általánosságban továbbra is pozitív. Stratégiai szükségszerűség a **hatékony kommunikáció**, valamint a külföldi információmanipuláció és beavatkozás – többek között a dezinformáció – elleni aktív küzdelem, mivel ezek egyre nagyobb biztonsági fenyegetést jelentenek mind az EU, mind a bővítési országok számára. Mind az uniós tagállamok, mind a bővítési országok alapvető felelőssége, hogy aktívan tájékoztassák polgáraikat, és pontos információkkal lássák el őket az uniós csatlakozási folyamatról. A közvéleménynek joga van tisztán látni, hogyan születnek a bővítési döntések, és mit tesznek az Unió sikeres bővítésének előkészítése érdekében. A tagállamoknak felelősséget kell vállalniuk az általuk hozott döntésekért, és azokat saját országukban nyíltan meg kell magyarázniuk. A Bizottság készen áll arra, hogy támogassa ezt az erőfeszítést²¹,

²⁰ [JOIN\(2025\) 135 final](#).

²¹ A Bizottság fokozni fogja stratégiai kommunikációját, és célzott bővítési tájékoztató kampányt indít, amelynek célja, hogy a reformokat kézzelfogható eredményekké alakítsa, kezelje a dezinformációt, és rávilágítson egy nagyobb, erősebb Unió kölcsönös előnyeire.

hogy elősegítse a folyamat iránti közbizalom megteremtését, és segítse a bővítés előrehaladását a szükséges legitimitással.

V. KÖVETKEZÉSEK ÉS AJÁNLÁSOK

I.

1. Az uniós tagság **geostratégiai befektetés a közös demokratikus értékeken** alapuló erős, stabil, biztonságos és egységes Európába. A bővítésbe való beruházás az EU stratégiai biztonságát és hosszú távú gazdasági érdekeit is szolgálja.
2. A bővítés **szigorú, méltányos és érdemeken alapuló folyamat**, amely az egyes bővítési országok által elért objektív előrehaladáson alapul, és ez a jövőben is így marad. Az érintett partnereknek visszafordíthatatlan reformokat kell végrehajtaniuk az uniós jog valamennyi területén, különös tekintettel a bővítési folyamat alapkérdéseire. A demokrácia, a jogállamiság és az alapvető értékek továbbra is az EU bővítési politikájának sarokkövei. A tagjelölt országoknak szigorú és tartós reformokat kell végrehajtaniuk, biztosítva gazdaságuk, demokratikus rendszerük és társadalmaik tartós átalakulását. Ehhez a bővítési országoknak átalakító erejű változásokat kell véghez vinniük, bizalmat kell építeniük, és biztosítaniuk kell a társadalmak közötti konszenzust. A korrupció elleni küzdelem folyamatos figyelmet igényel. Az uniós tagság stratégiai döntés. A partnereknek határozottan és egyértelműen magukévá kell tenniük és elő kell mozdítaniuk az uniós értékrendszert. Az új geopolitikai környezetben az EU közös kül- és biztonságpolitikájához való igazodás, beleértve az uniós korlátozó intézkedésekhez való igazodást is, jelzi a legjobban az értékközösséget és a stratégiai orientációt.
3. **Az elmúlt évben jelentős előrelépés történt e téren.** Tekintettel arra, hogy egyes tagjelöltek esetében felgyorsult a folyamat, a bővítés reális lehetőség az elkövetkező években. Az elmúlt években végzett munka alapján **itt az ideje, hogy** a bővítési országok és az EU **konkrét lépéseket tegyenek.**
4. A **bővítési országoknak fokozniuk kell erőfeszítéseiket**, különösen azoknak, amelyek ambiciózus célkitűzéseket fogalmaztak meg a csatlakozási tárgyalások lezárására vonatkozóan.
5. Az EU a maga részéről az évek során számos eszközzel támogatta ezt a munkát. Felülvizsgálta bővítési módszertanát. A **fokozatos integráció** révén lehetőséget kínál a bővítési országoknak arra, hogy felgyorsítsák és elmélyítsék az EU-ba való integrációjukat, konkrét eredményeket biztosítva polgáraik számára. Testre szabott keretet dolgozott ki, amely célzott pénzügyi eszközökkel támogatja a bővítést, beleértve a Nyugat-Balkánra és Moldovára vonatkozóan a közelmúltban elfogadott növekedési terveket és az Ukrajna-tervet, valamint azok eszközeit. Fokozta a biztonsági és védelmi együttműködést több bővítési országgal.
6. Az EU jelenleg egy **nagyobb és erősebb Unió** létrehozásának előkészületeit végzi.
  - a. A Bizottság a **bővítést megelőző szakpolitikai felülvizsgálatokat és reformokat** készíti elő, amelyek a bővítésnek a kulcsfontosságú szakpolitikai területekre gyakorolt hatását értékelik.

- b. A következő többéves pénzügyi keretre vonatkozó bizottsági javaslat az **új Globális Európa eszközön** keresztül biztosítja a **szükséges pénzügyi és szakpolitikai támogatást** ahhoz, hogy segítse a tagjelölt és a potenciális tagjelölt országokat a **tagság felé vezető úton**. A Bizottság javaslata előírja, hogy új tagállamoknak az Unióhoz való csatlakozása esetén a többéves pénzügyi keretet a vonatkozó csatlakozási szerződéseknek megfelelően felül kell vizsgálni az Unióhoz való csatlakozásból eredő kiadási igények figyelembevétele érdekében.
  - c. A Bizottság emellett mind az Unióban, mind a tagjelölt országokban fokozni fogja tájékoztatási tevékenységét a bővítés megvitatása érdekében, megvizsgálva a kibővített Unió előnyeit, valamint azt, hogyan lehet kezelni a kihívásokat. Stratégiai szükségszerűség a hatékony **kommunikáció**, valamint a külföldi információmanipuláció és beavatkozás – többek között a dezinformáció – elleni küzdelem. A Bizottság és az Európai Külügyi Szolgálat készen áll arra, hogy támogassa a tagállamok erőfeszítését, hogy még inkább megerősítse a folyamat iránti közbizalmat, és a szükséges legitimitással segítse a bővítés előrehaladását.
  - d. Annak biztosítása érdekében, hogy az új tagállamok továbbra is megőrizzék és fenntartsák a jogállamiság, a demokrácia és az alapvető jogok terén elért eredményeiket, a Bizottság úgy véli, hogy a jövőbeli **csatlakozási szerződéseknek** erősebb biztosítékokat kell tartalmazniuk ahhoz, hogy ne történjen visszaesés a csatlakozási tárgyalások során tett kötelezettségvállalások terén.
7. A Nyugat-Balkánon a **jószomszédi kapcsolatok és a regionális együttműködés** a stabilizációs és társulási, valamint a bővítési folyamat alapvető eleme. A regionális együttműködés és a közös regionális piac iránti elkötelezettség szintén elengedhetetlen a fokozatos integrációhoz. Továbbra is fontos a múlt örökségének lezárása és az 1990-es évek konfliktusaiból eredő viták rendezése. Még mindig megoldásra várnak nyitott bilaterális kérdések, többek között a jogutódlással kapcsolatos kérdések, köztük határkérdések, a háborús bűnök áldozatainak való igazságszolgáltatás, az eltűntként nyilvántartott személyek sorsának felderítése és a múltbeli atrocitások regionális szintű, pontos számbavétele. Elismerve a megbékélés nehézségeit, az EU különböző eszközein és szakpolitikáin keresztül továbbra is készen áll arra, hogy minden erőfeszítést támogasson és elősegítsen. Az EU közvetítésével zajló párbeszéd keretében Koszovó és Szerbia uniós csatlakozásához elengedhetetlen, hogy kapcsolataikat normalizálják, különben fontos lehetőségeket szalaszthatnak el.
8. A **kétoldalú kérdések** továbbra is negatívan befolyásolják a csatlakozási folyamatot, és hátráltatják a bővítési partnerek regionális integrációját. A bővítési keret olyan átfogó politikai környezetet tesz lehetővé, amely elősegíti a lezáratlan kétoldalú kérdések kezelését és a kölcsönösen elfogadható megoldások megtalálását, amit a Bizottság kész elősegíteni.

II.

9. Az uniós csatlakozási folyamat **Montenegró** kulcsfontosságú prioritása. A hatóságok elkötelezettek a csatlakozás iránt, ami általában véve a szakpolitikai döntésekben is tükröződik. Ennek megfelelően az EU kül- és biztonságpolitikájához (és a szankciókhoz) való igazodás mértéke változatlanul 100 %. A bírák kinevezésére vonatkozó egyértelmű szabályok hiánya és az egymásnak ellentmondó másodlagos jogszabályok 2024 decemberében intézményi válsághoz vezetett, amelyet 2025. március közepére sikerült

leküzdeni. A kormány általánosságban stabil politikai környezetben működik, végrehajtja a reformokat, és az elmúlt évben jelentősen felgyorsította az EU-csatlakozás előkészületeit. A 2024 decemberében és 2025 júniusában tartott kormányközi konferenciák négy további tárgyalási fejezetet zártak le ideiglenesen, és ambiciózus terv van érvényben, ami további fejezetek ideiglenes lezárásához vezethet, amennyiben teljesülnek a feltételek.

A Bizottság értékelése szerint a tárgyalási kerettel összhangban jelenleg biztosított az általános egyensúly egyrészt a jogállamisággal foglalkozó fejezetek keretében elért eredmények, másrészt a fejezetekről folytatott csatlakozási tárgyalások előrehaladása között. Montenegró kormánya ismét jelezte, hogy 2026 végéig le szeretné zárni a csatlakozási tárgyalásokat. A Bizottság úgy véli, hogy Montenegró – a reformok ütemének fenntartása mellett – jó úton halad ezen ambiciózus célkitűzés teljesítése felé. Ennek elérése érdekében Montenegrónak a jogállamiságról szóló fejezetek teljesítésére, valamint a véleménynyilvánítás szabadsága és a tömegtájékoztatás szabadsága, a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem fő területein való további előrelépésre, a bírák függetlenségével, szakmaiságával és elszámoltathatóságával kapcsolatos reformok felgyorsítására és elmélyítésére, valamint az uniós vízümpolitikához való teljes körű igazodásra kell összpontosítania. A magas szintű bírói és ügyészi tisztségek időben történő betöltése továbbra is kihívást jelent, amellyel foglalkozni kell. Az ágazati tárgyalási fejezetek esetében azonnali hangsúlyt kell fektetni az uniós csatlakozáshoz szükséges kulcsfontosságú reformok végrehajtására és a tárgyalási zárókritériumok teljesítésére, az uniós integrációs menetrend előmozdítására irányuló strukturált és jól megtervezett megközelítés alapján. A kulcsfontosságú reformokkal kapcsolatban továbbra is elengedhetetlen széles körű politikai konszenzusra van szükség.

Feltéve, hogy Montenegró fenntartja az uniós tagságra való felkészülés ütemét, a Bizottság a bevett gyakorlatnak megfelelően benyújtja a pénzügyi csomag tervezetét, amelyet a pénzügyi és költségvetési rendelkezésekről szóló tárgyalások lezárására vonatkozó közös álláspontok tervezete követ, és megkezdí az intézményekről szóló fejezetre vonatkozó közös álláspont tervezetének kidolgozását.

10. Az **Albániával** folytatott csatlakozási tárgyalások példátlan lendületet kaptak, négy további kormányközi konferenciával, amelyek öt témakörrel szóló tárgyalások megnyitására vezettek. Az idei év utolsó témakörének megnyitására irányuló előkészületek jól haladnak. Ez a kiemelkedő eredmény egyértelműen elismeri Albánia szilárd politikai elkötelezettségét és társadalmának EU melletti egyértelmű törekvéseit. Albánia további előrelépést tett az „alapkérdések” témakörbe tartozó reformok terén. Albánia stratégiai döntéséről tanúskodik, hogy teljeskörűen igazodik az EU közös kül- és biztonságpolitikájához.

A Bizottság értékelése szerint a tárgyalási kerettel összhangban jelenleg biztosított az általános egyensúly egyrészt a jogállamisággal foglalkozó fejezetek keretében elért eredmények, másrészt a fejezetekről folytatott csatlakozási tárgyalások előrehaladása között. Albánia kormánya ismét jelezte, hogy 2027 végéig le szeretné zárni a csatlakozási tárgyalásokat. A Bizottság úgy véli, hogy Albánia – a reformok ütemének fenntartása mellett – jó úton halad ezen ambiciózus célkitűzés teljesítése felé. A további előrelépéshez azonnali prioritásként kell kezelni az alapvető reformok fokozását, különös tekintettel a jogállamiságra vonatkozó időközi kritériumok mielőbbi teljesítésére, amely a közeljövőben megvalósítható. A tárgyalások többi fejezetében a hangsúlyt a legfontosabb függőben lévő jogalkotási és intézményi javaslatok előmozdítására kell helyezni. Ez vonatkozik azokra a fejezetekre, amelyek rövid távon ideiglenesen lezárhatók, de azokra

is, amelyek hosszabb távú beruházást vagy kiigazítást igényelnek, például a pénzügyi szolgáltatások területén. Albánia előrelépést tett a szervezett bűnözés elleni aktív nemzetközi együttműködés reformja és a pénzügyi nyomozásokhoz szükséges kapacitásfejlesztés terén, de további erőfeszítésekre van szükség a kábítószer-kereskedőkkel kapcsolatos nyomozások, valamint a bűnözői csoportok felderítése és felszámolása terén. A reformok tartós hatásának biztosításához szükség van a kormányzó párt és az ellenzék, valamint az összes érdekelt fél közötti inkluzív és konstruktív együttműködésre.

11. Annak ellenére, hogy az ország Oroszország agressziós háborúja miatt nagyon nehéz helyzetben van, **Ukrajna** az elmúlt évben is figyelemreméltó elkötelezettséget mutatott az uniós csatlakozási pálya iránt. Ukrajna csatlakozási folyamata az átvilágítási folyamat 2025 szeptemberében történő lezárásával előrelépett. Májusban az ország ütemterveket fogadott el a jogállamiságról, a közigazgatási reformról és a demokratikus intézmények működéséről, valamint cselekvési tervet fogadott el a nemzeti kisebbségekről és tárgyalási pozíciójáról az „alapkérdések” témakörben. A Bizottság pozitívan értékelte ezeket az ütemterveket és a cselekvési tervet. Ukrajna tovább dolgozott a feddhetlenség és a meritokrácia előmozdításán az igazságszolgáltatási rendszeren belül, további eredményeket ért el a magas szinten elkövetett korrupciós ügyek felgöngyölítésében, és több bűnüldöző szerv reformját is megkezdte. Az alapvető jogok hadiállapothoz kapcsolódó korlátozásai összességében arányosak.

Határozottan meg kell fordítani a közelmúltbeli negatív tendenciákat, többek között a szakosodott korrupcióellenes ügynökségekre és a civil társadalomra nehezedő nyomást. További előrelépésre van szükség az igazságszolgáltatás, az ügyészség és a bűnüldözés függetlenségének, feddhetlenségének, professzionalizmusának és hatékonyságának megerősítése, valamint a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén is. Az alapvető jogok védelme terén tovább kell erősíteni az uniós normákhoz való igazodást, valamint folytatni kell a közigazgatási és a decentralizációs reformokat.

Ukrajna kormánya jelezte, hogy 2028 végéig le szeretné zárni a csatlakozási tárgyalásokat. A Bizottság elkötelezett ezen ambiciózus célkitűzés támogatása mellett, de úgy véli, hogy annak eléréséhez fel kell gyorsítani a reformok ütemét, különösen az alapkérdések, elsősorban a jogállamiság tekintetében. A Bizottság értékelése szerint Ukrajna teljesítette az első (alapkérdések), valamint a hatodik (külkapcsolatok) és a második (belső piac) témakör megnyitásához szükséges feltételeket. A Bizottság arra számít, hogy Ukrajna az év végéig teljesíti a fennmaradó három témakör megnyitásának feltételeit is. A Bizottság folytatni fogja a munkát annak érdekében, hogy a Tanács még az év vége előtt megkezdhesse az összes témakör megnyitását. Az alapvető reformok terén elért némi előrelépés ellenére további erőfeszítésekre van szükség.

12. **Moldova** 2025. szeptember 28-án parlamenti választásokat tartott, amelyen a többség határozottan elkötelezte magát az ország uniós csatlakozásának előmozdítása mellett. Az EBESZ/ODIHR szerint a választások jól szervezettek voltak, annak ellenére, hogy példátlan mértékű orosz beavatkozás mellett zajlottak. Utóbbi jól szervezett és kifinomult dezinformációs kampányokat, kibertámadásokat és jogellenes finanszírozást foglalt magában. Moldova csatlakozási folyamata idén, az átvilágítási folyamat 2025 szeptemberében történő lezárásával előrelépett. Emellett tavasszal az ország ütemterveket fogadott el a jogállamiságról, a közigazgatási reformról és a demokratikus intézmények működéséről. A Bizottság pozitívan értékelte ezeket az ütemterveket. Moldova továbbra

is fontos reformokat hajt végre az EU-csatlakozás felé vezető úton, többek között a legfelsőbb bírók és ügyészek átvilágítását és kinevezését, a korrupció elleni küzdelmet és a média szabadságát illetően.

Moldova kormánya jelezte, hogy 2028 elejéig ideiglenesen le szeretné zárni a csatlakozási tárgyalásokat. A Bizottság elkötelezett e célkitűzés támogatása mellett, amely ambiciózus, de megvalósítható, feltéve, hogy Moldova felgyorsítja a reformok jelenlegi ütemét. A Bizottság értékelése szerint Moldova teljesítette az első (alapkérdések), valamint a hatodik (külső kapcsolatok) és a második (belső piac) témakör megnyitásához szükséges feltételeket. A Bizottság arra számít, hogy Moldova az év végéig teljesíti a fennmaradó három témakör megnyitásának feltételeit is. A Bizottság folytatni fogja a munkát annak érdekében, hogy a Tanács még az év vége előtt megkezdhesse az összes témakör megnyitását. A jövőre nézve kulcsfontosságú lesz az alapvető kérdésekkel kapcsolatos fokozott munka, legyen szó tágabb értelemben a jogállamiságról, ideértve a korrupcióellenes intézmények konszolidációját és a nyomozások, büntetőeljárások és jogerős bírósági ítéletek terén elért szilárd eredmények elérését, vagy a közigazgatási reformok folytatásáról.

13. A szerb társadalom polarizációja a 2024 novembere óta **Szerbiában** zajló tömegtüntetések közepette tovább mélyült, ami a polgárok csalódottságát tükrözi többek között a korrupció, az elszámoltathatóság és az átláthatóság hiánya, valamint a tüntetőkkel szembeni túlzott erőszak alkalmazása és a civil társadalomra gyakorolt nyomás miatt. Ez egyre nehezebb helyzetet teremtett, amelyben a megosztó retorika súlyosan aláásta a bizalmat az érdekelt felek között, ami viszont hatással van a csatlakozási folyamatra. A reformok jelentősen lelassultak. Véget kell vetni a politikai tiszttségviselők által gyakran használt és a médiaorgánumok által is hangoztatott EU-ellenes narratíváknak. Bár elismerjük, hogy Szerbia az utóbbi időben egyre jobban igazodik az EU közös kül- és biztonságpolitikájához, az országnak fokoznia kell erőfeszítéseit a stabilabb és nagyobb fokú igazodás elérése érdekében. Szerbiának egyértelműen kifejezésre kell juttatnia az EU felé irányuló geopolitikai orientációját, többek között azáltal, hogy megkezdje az Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborújával összefüggésben hozott uniós korlátozó intézkedésekhez való igazodást. Néhány közelmúltbeli pozitív fejleményt érdemes megemlíteni. Szerbia módosította a médiára vonatkozó jogszabályait, hogy tovább igazodjon az uniós vívmányokhoz és az európai normákhoz. Továbbra is érvényes a Bizottság azon 2021. évi értékelése, hogy Szerbia teljesítette a 3. témakör (versenyképesség és inkluzív növekedés) megnyitásához szükséges kritériumokat.

A Bizottság elvárja, hogy a közelmúltban újraindított, az elektronikus médiát szabályozó szerv (REM) új tanácsának kinevezésére irányuló folyamat, valamint az egységes választói névjegyzékről szóló törvény elfogadására irányuló jogalkotási folyamat hiteles és inkluzív módon, a civil társadalom és az összes érdekelt fél, beleértve az ellenzékét is, bevonásával záruljon le és valósuljon meg. Szerbiával szemben elvárás, hogy további lépéseket tegyen az igazságszolgáltatás és az alapvető jogok területén, sürgősen fordítson a véleménynyilvánítás szabadsága terén tapasztalható visszaesésen és az akadémiai szabadság erózióján, valamint biztosítsa az előrelépést a választási keretrendszer terén, illetve fejezze be az energetikai szektor szétválasztását. Szerbiának össze kell hangolnia a vízummentességet élvező országokat tartalmazó jegyzékét az EU jegyzékével. Folyamatos figyelmet kell fordítani az általános egyensúly fenntartására egyrészt a jogállamisággal foglalkozó fejezetek keretében és a Koszovóhoz fűződő kapcsolatok

normalizálása terén elért eredmények, másrészt az egyes fejezetekről folytatott csatlakozási tárgyalások általános üteme között. Az EU közvetítésével zajló párbeszéd keretében Szerbiával szemben elvárás, hogy végrehajtsa a kapcsolatok normalizálása felé vezető útról szóló megállapodásból és annak végrehajtási mellékletéből, valamint a korábbi, párbeszédekről szóló megállapodásokból eredő kötelezettségeit. Az EU közvetítésével zajló párbeszéd célja az együttműködés előmozdítása, az uniós csatlakozás terén történő előrelépés és az emberek életének javítása.

A Bizottság készen áll arra, hogy támogassa Szerbiát az EU jövőbeli tagjaitól elvárt szükséges demokratikus változások végrehajtásában. Szerbiának meg kell oldania a jelenlegi politikai patthelyzetet és a társadalom megosztottságát azáltal, hogy helyreállítja a politikai és civil társadalmi szereplők közötti bizalmat, és megteremti a szükséges kulcsfontosságú reformok előbbre viteléhez szükséges inkluzív párbeszéd feltételeit. Meg kell erősíteni Szerbiának az uniós csatlakozás melletti elkötelezettségét és a szükséges reformok hiteles végrehajtására irányuló politikai akaratát, határozott, konkrét intézkedésekkel kell alátámasztani azt, és annak a nyilvános kommunikációban is tükröződnie kell. Ahhoz, hogy előrelépjen az uniós csatlakozással, Szerbia számára elengedhetetlen, hogy kézzelfogható eredményeket érjen el a korrupció elleni küzdelem és a jogállamiság megerősítése terén, ideértve az igazságszolgáltatás függetlenségét, a tömegtájékoztatás szabadságát, a választási reformokat, a civil társadalom számára valóban kedvező környezet megteremtését, valamint a dezinformáció és a külföldi információmanipuláció felszámolására irányuló hiteles erőfeszítéseket.

14. **Észak-Macedónia** stratégiai döntéséről tanúskodik, hogy továbbra is teljeskörűen igazodik az EU közös kül- és biztonságpolitikájához. A hatóságok folytatták a jogállamiságra, a közigazgatási reformra és a demokratikus intézmények működésére vonatkozó ütemtervek, valamint a kisebbségek védelméről szóló cselekvési terv kidolgozását, amelyeket inkluzív folyamat keretében kell véglegesíteni. Az elmúlt évben azonban nem tettek határozott lépéseket a csatlakozási tárgyalási folyamat előmozdítása érdekében. Észak-Macedónia kötelezettséget vállalt alkotmányának módosítására, hogy az az állam határain belül élő, más, a Tanács 2022. júliusi következtetéseiben említettek nemzetiséghez tartozó állampolgárokról (pl. bolgárok) is említést tegyen. Ezeket a módosításokat még nem fogadták el. A kétoldalú megállapodásokat – többek között a Görögország és Észak-Macedónia közötti preszpa-tavi megállapodást, valamint a barátságról, a jószomszédi viszonyról és az együttműködésről szóló, Bulgáriával kötött szerződést – minden félnek jóhiszeműen végre kell hajtania.

A tárgyalási nyitókritériumok tekintetében további gyors és határozott fellépésre van szükség, a tárgyalási kerettel összhangban. A cél, hogy az első témakörrel szóló tárgyalások a lehető leghamarabb megnyílhassanak, amennyiben a feltételek teljesülnek. Észak-Macedóniának fokoznia kell az uniós vonatkozású reformok végrehajtását, elsősorban az „alapkérdések” témakör keretében, különösen a jogállamiság fenntartása érdekében, nevezetesen az igazságszolgáltatás függetlenségének és feddhetetlenségének megőrzése, valamint a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem megerősítése révén. A korrupciót töretlenül üldözni kell, ehhez többek között meg kell erősíteni a végrehajtást és eredményeket kell felmutatni a magas szinten elkövetett korrupciós cselekmények kivizsgálása, büntetőeljárás alá vonása és jogerős elítélése terén.

15. **Bosznia-Hercegovinában** a Boszniai Szerb Köztársaságban kialakult politikai válság és a kormánykoalíció ezt követő felbomlása aláásta az uniós csatlakozás felé tett előrelépést. Ennek eredményeként csak néhány reformot fogadtak el. Azonban pozitívként

említhető, hogy Bosznia-Hercegovina 2025 szeptemberében jóváhagyás céljából benyújtotta reformprogramját a Bizottságnak. Bosznia-Hercegovina stratégiai döntéséről tanúskodik, hogy továbbra is teljeskörűen igazodik az EU közös kül- és biztonságpolitikájához. A Boszniai Szerb Köztársaságban a közelmúltban bekövetkezett intézményi változásokat követően Bosznia-Hercegovinának lehetősége van arra, hogy reformokat hajtson végre az EU-csatlakozás felé vezető úton.

A csatlakozási tárgyalások megnyitására szóló, 2024. márciusi európai tanácsi határozattal összhangban a hatóságoknak ismét a Bizottság 2022. októberi ajánlásában meghatározott valamennyi releváns lépés megtételére kell összpontosítaniuk. Ez magában foglalja a bíróságokról szóló törvény, valamint az Ügyészi és Bírói Főtanácsról szóló törvény véglegesítését és elfogadását, az európai normákkal összhangban. Bosznia-Hercegovinának emellett nemzeti tervet kell kidolgoznia az uniós vívmányok elfogadására, és sürgősen ki kell neveznie a nemzeti IPA-koordinátort. Az e kérdésekkel kapcsolatos előrelépés, valamint a főtárgyaló kinevezése kulcsfontosságú ahhoz, hogy a Bizottság bemutassa a tárgyalási keretet a Tanácsnak, és elindítsa az uniós vívmányok átvilágításának magyarázó részét. Sürgősen foglalkozni kell az ország tagsági kérelméről szóló bizottsági véleményben azonosított kérdésekkel, többek között a kormányzással, valamint az alkotmányos és választási reformokkal kapcsolatban.

16. **Koszovó** potenciális tagjelölt ország, amelynek valamennyi politikai szereplője elkötelezett az uniós tagság felé vezető út mellett, amelynek társadalmi támogatottsága is jelentős, és amely teljes mértékben igazodik az EU közös kül- és biztonságpolitikájához. A 2025. februári általános választások előtti időszakban azonban Koszovó belpolitikai helyzetét megosztó retorika jellemezte, majd a politikai szereplők képtelenek voltak megalakítani a legfontosabb intézményeket egészen a parlament októberben történt megalakulásáig, és alig mutattak hajlandóságot a tárgyalásos megoldás elérése iránt. Ennek fényében a 2025. februári választásokat követően a reformok üteme általánosan lelassult, és a megosztó politika tovább folytatódott. Az EU üdvözölte a helyi választások békés, inkluzív és valódi versenyen alapuló, valamennyi közösség részvételével zajló első fordulóját. Némi előrelépés történt, különösen a súlyos és szervezett bűnözés elleni küzdelem és a digitális átállás terén.

A következő időszakban Koszovónak vissza kell térnie az EU-csatlakozási menetrendjéhez azáltal, hogy pártok közötti együttműködést alakít ki és prioritásként kezeli az olyannyira szükséges reformokat, különösen a jogállamiság és a véleménynyilvánítás szabadsága területén. Koszovónak továbbra is foglalkoznia kell a koszovói polgárok által az EU-hoz benyújtott menedékjog iránti megalapozatlan kérelmekkel. A Bizottság készen áll arra, hogy kérésre véleményt készítsen Koszovó tagsági kérelméről. Az EU közvetítésével zajló párbeszéd keretében Koszovóval szemben elvárás, hogy végrehajtsa a kapcsolatok normalizálása felé vezető útról szóló megállapodásból és annak végrehajtási mellékletéből, valamint a korábbi, párbeszédekről szóló megállapodásokból eredő kötelezettségeit. Az EU közvetítésével zajló párbeszéd célja az együttműködés előmozdítása, az uniós csatlakozás terén történő előrelépés és az emberek életének javítása. A Bizottság megtette az első lépéseket a 2025 májusától hatályban lévő intézkedések fokozatos megszüntetése érdekében. A következő lépések továbbra is a tartós északi dezeszkalációtól függenek. A Bizottság szándéka, hogy tovább enyhítse ezeket az intézkedéseket, feltéve, hogy a helyhatósági választások második fordulóját követően zajlik a helyi kormányzás átadása északon, és a dezeszkaláció tartósan bizonyul.

17. **Törökország** tagjelölt ország és az Európai Unió kulcsfontosságú partnere. Az országgal folytatott csatlakozási tárgyalások – a Tanács határozatával összhangban – 2018 óta szünetelnek. Az értékelés alapjául szolgáló tények továbbra is érvényesek, tekintettel az alapvető jogok és a jogállamiság területén idén tapasztalt további visszaesésre, ideértve az igazságszolgáltatás terén bekövetkezett visszaesést is. Törökországnak az Európa Tanács régi tagjaként és az EU tagjelölt országaként vállalt kötelezettségvállalásaival összhangban a legmagasabb szintű demokratikus normákat kell alkalmaznia, és vissza kell fordítania ezt a visszacsúszást.

Az Európai Uniónak stratégiai érdeke, hogy a Földközi-tenger keleti térsége stabil és biztonságos legyen, és hogy együttműködő és kölcsönösen előnyös kapcsolatot építsen ki Törökországgal, különösen a régióközi biztonsági és konnektivitási menetrend tekintetében, amelynek célja, hogy az EU közelebb kerüljön Dél-Kaukázushoz és Közép-Ázsiához, és fokozza a fekete-tengeri régió biztonságát. A geopolitikai kihívások – csakúgy, mint a zöld és a digitális átállásból eredő kihívások – szorosabb partnerséget tesznek szükségessé Törökországgal. A Földközi-tenger keleti térség javuló regionális stabilitására és a jószomszédi kapcsolatok előmozdítására alapozva konkrét lépéseket tettek a közös érdeklődésre számot tartó kérdésekről. A magas szintű együttműködés folytatódott, és újraindult a gazdaságról szóló magas szintű párbeszéd. Magas szintű párbeszéd zajlott a kereskedelemről, valamint a migrációról és a biztonságról is. Törökország jelentős regionális szereplő a külpolitika területén, ami fontos eleme az EU és Törökország közötti kapcsolatoknak annak ellenére is, hogy a két fél egyes külpolitikai kérdésekben továbbra is eltérő álláspontot képvisel. Törökország továbbra is nagyon alacsony mértékben igazodik a közös kül- és biztonságpolitikához, bár az érdekek és célok gyakran egybeestek a régió kulcsfontosságú fejleményei kapcsán (béke és összeköttetés a Dél-Kaukázusban, stabilitás Szíriában, a tűzszünet Gázában és a kétállami megoldás célja). Törökország hozott bizonyos intézkedéseket, hogy az ország területén ne lehessen megkerülni az Oroszországgal szembeni uniós szankciókat, és a szankciók kijátszása elleni küzdelemben a jövőben is folytatnia kell az együttműködést az EU-val.

A 2023. évi közös közleménynek és az Európai Tanács következtetéseinek megfelelően továbbra is fokozatos, arányos és visszafordítható közelítésmóddal kell fellendíteni az együttműködés kulcsfontosságú területeit. Törökországnak fenn kell tartania saját konstruktív erőfeszítéseit, és foglalkoznia kell az EU fenntartásaival. Törökországnak tiszteletben kell tartania a nemzetközi jogot, a jószomszédi kapcsolatokat és az uniós tagállamok szuverenitását. Törökországgal szemben elvárás, hogy tevékenyen támogassa a ciprusi probléma ENSZ keretében történő, az ENSZ Biztonsági Tanácsa vonatkozó határozatainak – beleértve azok külső vonatkozásait is – megfelelő és az uniós vívmányokkal és alapelvekkel összhangban álló, méltányos, átfogó és tartós rendezéséről szóló tárgyalásokat. Törökországnak emellett teljesítenie kell azon kötelezettségét, hogy teljeskörűen és megkülönböztetésmentes módon végrehajtja az EU–Törökország társulási megállapodás kiegészítő jegyzőkönyvét.

18. A Bizottság ismételten kifejezésre juttatja szolidaritását a **grúz** néppel, és készen áll arra, hogy továbbra is támogassa őket az európai jövő felé vezető úton. A grúz hatóságok által hozott intézkedések nem felelnek meg az EU uniós tagjelölt országokkal szembeni elvárásainak. Az alapvető jogokat és szabadságokat aláásó elnyomó jogszabályok elfogadásával, az igazságszolgáltatás politikai eszközként való felhasználásával, az ellenzéki vezetők üldözésével, a tüntetők és újságírók önkényes letartóztatásával, valamint a civil társadalmi tér szűkülésével összességében komoly visszacsúszás történt.

A fékek és ellensúlyok, valamint a demokratikus döntéshozatal elvének erodálódása a hatékony parlamenti felügyelet hiányával együtt a végrehajtó hatalom növekedéséhez vezetett, beleértve az állam foglyul ejtését is. 2024 novemberében a grúz hatóságok azon döntése, hogy nem nyitják meg a csatlakozási tárgyalásokat, egyértelműen megerősítette, hogy eltávolodtak a korábbi kormányok politikáitól, a grúz nép túlnyomó többségének európai törekvéseitől, valamint Grúzia alkotmányában foglalt azon kötelezettségvállalástól, amely szerint biztosítani kell Grúzia teljes körű uniós integrációját. Ezzel párhuzamosan a grúz hatóságok szisztematikusan EU-ellenes retorikát folytattak és dezinformációt terjesztettek, és nem mutattak politikai elkötelezettséget a 2023. november 8-i bizottsági ajánlásokban meghatározott, az ország EU-hoz való közeledéséhez szükséges reformok (azaz a kilenc intézkedés) végrehajtása iránt. A grúz hatóságok intézkedései aláásták az EU és Grúzia közötti kapcsolatokat, és eltávolították Grúziát az uniós bővítési folyamattól. Következésképpen Grúzia uniós csatlakozási folyamata ténylegesen leállt. Amíg a grúz hatóságok nem változtatnak eddigi intézkedéseiken, a Bizottság a maga részéről és a Tanáccsal összhangban leminősítette a magas szintű politikai kapcsolatokat, felfüggesztette a grúz hatóságok közvetlen javát szolgáló kétoldalú segítségnyújtást, valamint fokozta a civil társadalom és a független média támogatására irányuló erőfeszítéseket. 2025 januárjában a Tanács a Bizottság javaslata alapján úgy határozott, hogy részlegesen felfüggeszti az EU és Grúzia közötti vízumkönnyítési megállapodást, és felfüggesztette a grúz diplomata- és szolgálati/hivatali útlevelel rendelkező személyek vízummentességét.

Grúziának sürgősen vissza kell fordítania demokratikus visszacsúszását, és átfogó és kézzelfogható erőfeszítéseket kell tennie annak érdekében, hogy pártokon átívelő támogatással és hatékony polgári részvétellel kezelje a fennálló aggályokat és kulcsfontosságú reformokat, összhangban a tagjelölt státuszra vonatkozóan meghatározott kilenc intézkedéssel, teljes mértékben tiszteletben tartva az Európai Unió alapját képező uniós értékeket és elveket. Az Európai Tanács 2024. decemberi következtetései szerint a grúz kormány intézkedései *de facto* az előcsatlakozási folyamat leállításához vezettek, és tekintettel arra, hogy Grúzia azóta még inkább visszacsúszott az alapkérdések terén, a Bizottság csak névleg tekinti tagjelölt országnak Grúziát. A grúz hatóságoknak határozott elkötelezettséget kell tanúsítaniuk az irányváltás és az EU-csatlakozási pályára való visszatérés iránt.

VI. MELLÉKLETEK

Statisztikai adatok

Harmadik felek mutatói a tagjelölt országokban és a potenciális tagjelölt országokban fennálló demokrácia, jó kormányzás és jogállamiság helyzetére vonatkozóan